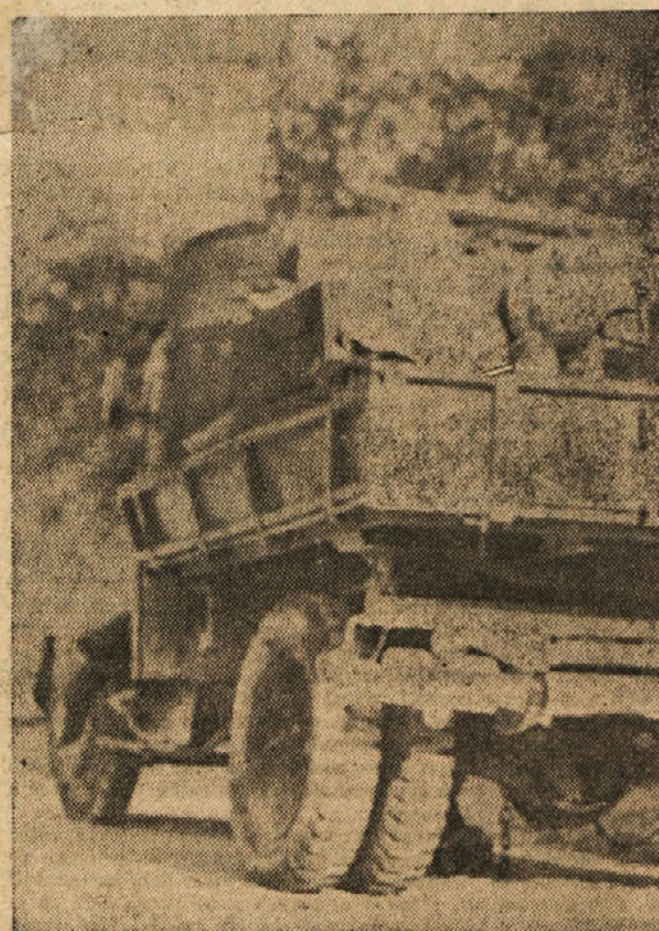
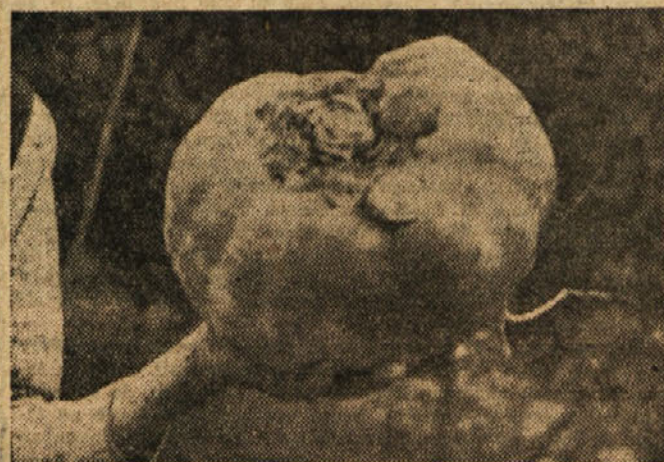

Izdaja: Zasavski tednik v Trbovljah - Urejuje uredniški odbor - Odgovorni urednik Stane Suštar - Naslov uredništva in uprave: Zasavski tednik, Trbovlje I, Trg revolucije 3a - Telefon št. 31 - Račun pri Komunaln banki Trbovlje 600-70-1-146 - List izhaja vsak petek - Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 40 din. Cena izdaja v kolportu 10 din. - Tiska tiskarna Časopisnega podjetja «Slov» poročevalcev v Ljubljani. - Rokopisi, ki morajo biti v uredništvu najkasneje vsak tork, se na vračajo.

SPET V ZAGATI!

Kolikokrat smo že pisali o hudih cestnih nesrečah? In kot je videti, bomo morali še nešteto. Voznik tega avtobusa oziroma tovornjaka je tik pred mostom, ki drži preko reke Mirne ob njenem izlivu v Savo, izgubil oblast nad volanom. Vzrok: utrujenost.

5.50 KILOGRAMA TEŽKA REPA

Letošnji jesen je vse v velikem obsegu. Izredno težka so jabolka, krompir, gobe, zdaj pa smo pri posestniku Francu Stravu v okolici Trbovelj videli pet in pol kilograma težko repo. Na splošno je bil njegov pridelek repe izredno donosen.

DEŠET LET GASILCEV V STT

Hkrati s proslavitev desetletnice STT, so obhajali podobno obletnico tudi gasilci tega podjetja. Na proslavo so se zbrali v nedeljo dopoldne, med gosti pa so bili tudi njihovi sotovarši iz Zagorja, Hrastnika in Ljubljane ter seveda trboveljskega gasilskega društva. Najboljšim in najstarejšim gasilcem so podelili odlikovanja.

TUDI V TRBOVLJAH LJUDSKA UNIVERZA

Ne bi mogli reči, da v Trbovljah ni nobenih oblik splošnega izobraževanja, ker to ne bi ustrezalo resnici. Ta je namreč drugačna. V Trbovljah živijo najrazličnejše oblike splošnega izobraževanja, le da niso med seboj povezane in da ni neke osrednje institucije, ki bi delo vseh oblik izobraževanja koordinirala, usmerjala in jim skratka nudila potrebno pomoč. Svojo ugotovitev naj podkrepim samo z nekaterimi dejstvi, ki zgornjo priložnost, da so prizadevanja po splošnem izobraževanju Trboveljčanov, čeprav še vedno nezadostna, zelo močna. Mnoga podjetja so organizirala številna predavanja, tečaje, seminarje in druge oblike izobraževanja, z namenom, da bi pomagali članom delovnih kolektivov k večji politični in strokovni izobrazbi. Tudi občinski sindikalni svet, občinski komiteji, ki bodo dali podrobnejše smernice in napotke vsem množičnim organizacijam in društvom, kako najskrajše pripraviti vse potrebno, da revirji ne bodo zaostajali v praznovanju in počastitvi tega velikega praznika. (v)

dejavnosti Ljudske univerze v prihodnjem obdobju, ker je za to potreben daljši čas, pač pa so udeleženci dali precej koristnih napotkov, ki jih bo mogoče uporabiti za načrt. V razpravi je prevladovalo mnenje, da bo morala LU delovati dvestmeri: samostojno organizirati osrednja predavanja, tečaje, šole in podobno, seveda v skladu z željami in potrebami delovnih ljudi, in usmerjati ter nuditi vso potrebno pomoč vsem tistim oblikam splošnega izobraževanja, ki jih bodo organizirale »Svobode«, gospodarske organizacije in drugi. Če LU ne bi razvijala svoje dejavnosti v obe smeri, bi se lahko zgodilo, da bi bilo splošno izobraževanje preozko, kar pač skozi oblike izobraževanja, ki bi jih sama organizirala, ne bi šlo želeno število ljudi.

Med važne sklepe prve seje upravnega odbora LU sodi odločitev, da bodo nekateri člani obiskali tovariše iz Ljudske univerze v Ljubljani in z njimi izmenjali misli o dobrih in slabih straneh dela ljubljanske Ljudske univerze, kar bo nedvomno koristilo pri sestavi programa dela trboveljske Ljudske univerze. Drugi važen sklep je izvolitev ožjega odbora, ki bo v najkrajšem času sestavil predlog načrta dela in ga predložil v širšo razpravo upravnemu odboru LU, nakar ga bo ta sprejel in začel takoj izvajati v življenje.

Izobraževalne sekcije v okviru »Svobode«, ostala društva, družbene in gospodarske organizacije, šole in vse ostale institucije, ki imajo v svojem programu tudi splošno izobraževanje delovnih ljudi, se lahko zaradi nasvetov, pomoči in vseh ostalih zadevah že obračajo na vodstvo Ljudske univerze, ki ima svoje prostore v Partijskem domu.

Komuna in proizvodnja

Prav nobeno naključje ni, če so po naših občinah prvenstveni problemi, ki se občani zanje najbolj in najneposredneje zanimajo: preskrba, stanovanja, komunalne uslugi. Ti bodo tudi v prihodnje glavna in trajna vsebina dela v komunah, za katere bodo le-te nosile polno odgovornost pred družbo.

Da pa bo te naloge mogoče normalno izpolnjevati, je potrebna nepretrgana in sistematična skrb vseh činiteljev v komuni za krepitev njene materialne baze, za stalno in vse večje naraščanje proizvodnje. Brez tega ne moremo govoriti ne o dvigu življenjskega standarda ne o stvarni lokalni samoupravi. Zato se tudi v Programu ZKJ, kjer je beseda o nadaljnji perspektivi razvoja komun, na prvem mestu poudarja potreba stalnega naraščanja proizvodnih sil in povečanje bruto proizvoda na posameznega prebivalca.

V zadnjem času opazimo neki pozitivni proces, ki kaže, da se skrb in zanimanje za proizvodnjo, kar je bilo prej v glavnem naloga podjetij, sedaj razširja tudi na organe komun, predvsem seveda na ljudske odbore. Prehajamo iz ozkih mej podjetij, ker so tudi sami proizvajalci »prešli« v take organe komun, kakor so to na primer zbori proizvajalcev. Prav zbori proizvajalcev postajajo nosilci aktivnega odnosa občin proti proizvodnji, ker se le-ti največ s tem ukvarjajo.

Kdor je, četudi samo bežno, letos opazoval, kako so se delale in analizirale polletne bilance o poslovanju gospodarskih podjetij, je lahko ugotovil, da so se v teh analizah prav zbori proizvajalcev začeli uveljavljati kot gospodarski svetovalci. Razumljivo je, da tega še niso zmogli vsi zbori, vendar je bilo veliko število teh zelo aktivno in sposobno, da prinesejo važna priporočila delavskim svetom, da se posamezni interesi podjetij v določenem smislu preusmerijo v skupne interese občin.

Mnogi zbori proizvajalcev so že do sedaj pokazali presenetljivo iniciativno, poznanje problemov in gospodarsko gledanje na te stvari. To pomeni tudi, kako so bili taksi organi neogibno potrebni tudi v občinah in kako pravilno je bilo, da smo jih ob koncu lanskega leta v njih uvedli.

Zbor proizvajalcev v Slavonskem Brodu se je na primer afirmiral kot zanesljiv domačin, ki vodi račun tako rekoč o vsakem dinarju, ki se bo uporabil za investicije ali v druge

namene. Zgodilo se je, da je ta zbor prinesel povsem nasproten sklep od tistega, ki ga je napravil občinski ljudski odbor, ker so se proizvajalci temeljiteje in z večjim znanjem poglobili v gospodarska vprašanja.

V Mariboru je zbor proizvajalcev občine center ob analizi polletnih obračunov podjetij opazil vrsto neizkoriščenih možnosti podjetij in priporočil delavskim svetom, kako lahko dosežejo boljši učinek v proizvodnji. Zbor proizvajalcev je odločil, da se nudi posebna pomoč tistim podjetjem, ki v prvem polletju niso izpolnili proizvodnega plana. Od tistih gospodarskih organizacij, ki so napravile površno razdelitev dohodkov, pripisujejo sebi vse zasluge za ostvareitev čistega dohodka, je zahteval ponovno analizo in stvarnejšo oceno vplivov in drugih faktorjev na poslovanje podjetij, kakor je to na primer položaj na tržiščih, dobra konjunktura itd.

V mnogih občinah, kjer so napravili dobre analize stanja proizvodnje v prvem polletju, so zbori proizvajalcev dali delavskim svetom in drugim organom dobre in koristne nasvete oz. priporočila za boljšo proizvodnjo in povečanje dohodkov. Ugotovili so, kje je treba vložiti nadaljnja sredstva, komu pomagati, da rekonstruira svoje podjetje in poveča proizvodnjo itd.

Toda razprave o gospodarstvu se niso zaustavile samo v zborih proizvajalcev. V mnogih krajih so imeli zborovanja delavskih svetov ali posvete sindikatov ali širše sestanke gospodarskih aktivov in na njih prav tako delali gospodarske analize. Na takih zborovanjih so večkrat ugotovili skupne slabosti katerega podjetja, neizkoriščene rezerve, ugotovili možnosti za kooperacijo. Ta podjetja postajajo vse bolj in bolj sestavni del neke večje gospodarske celote, seveda ob spoštovanju njihove popolne samostojnosti kot gospodarska organizacija.

Vse to govori, da se odnosi med komuno in podjetji, ki so se prej v glavnem izčrpavali samo v razdelitvi sredstev, se sedaj razširjajo na tisto, kar je najvažnejše, na proizvodnjo in vzajemno skrb, kako le-to povečati. Proces je šel v začetku, vendar je tu, kakor opazamo, odvisno od aktivnosti vseh faktorjev v komuni, kako, kje in koliko hitreje se bo proizvodnja dalje razvijala.

Dragoljub Milivojevič

Za 90.000 din novih knjig —

Prva znamenja za dostojno počastitev 40-letnice KPJ v Zasavju

ŽE ZDAJ RAZGIBANE PRIPRAVE

Knjižnica v Radečah redno posluje, le med šolskimi počitnicami je praznovala. Knjižnica razpolaga s preko 2 tisoč knjigami ter ima vpisanih 589 bralcev. Povprečno preberejo vsak mesec iz knjižnice 180 knjig ali letno okrog 2.200. Na enega bralca pridejo torej letno 4 knjige. Najbolj pridna v branju je mladina. Knjižnica je preteklo leto nakupila novih knjig za 90 tisoč din. Potrebno pa bi bilo, da bi ta koristna ustanova dobila nove, večje prostore. Od okrajnega sveta »Svobode« in prosvetnih društev v Ljubljani so v Radečah dobili opremljen zaboj za potujočo knjižnico, ki jo bo mogoče s pridom izkoristiti v oddaljenih vaseh v radeški občini.

ar.

Čeprav je bila komaj napovedana počastitev in proslava 40-letnice KPJ, so v mnogih zasavskih organizacijah in društvih pričeli govoriti, kaj kaže storiti za kar dostojnejšo praznovanje tega visokega jubileja. Občni zbori društev »Svobode« naročajo in dajejo upravnim vodstvom konstruktivna napotila, kako naj se lotijo priprav, da bodo nekatere prireditve dostojno počastile obletnico. Pa tudi mladina v svojih aktivih, zdaj ko zborujejo na letnih konferencah, že sprejema posamezne obveze in dolžnosti v počastitev obletnice.

Zagorska mladinska brigada,

ki dela na komunalnih objektih, je sklenila v počastitev 40-letnice KPJ tekmovali v opravljanju raznih del, sprejela pa je tudi podroben program dela v počastitev jubileja. Drugi mladinski aktivji pa se pripravljajo, da bi bili programi v počastitev obletnice skrbno izdelani in tudi izvedeni.

V Hrastniku so na občnem zboru naročili upravnemu vodstvu, naj izdelajo podroben program prireditve skupno z ostalimi prosvetnimi društvji. Občinski svet »Svobode« in prosvetnih društev bo predlagal na bližnji seji, naj bi Delavski dom, kolikor bo pravčasno dograjen, odprli v počastitev 40-letnice KPJ, hkrati pa skupno z vsemi prosvetnimi društvji poskrbel, da bodo tudi po vseh dostojno počastili to obletnico.

Ponekod so že tudi v osnovnih organizacijah ZK govorili o potrebi skupnega dela vseh osnovnih organizacij ZK v času proslav 40-letnice KPJ. Posebno veselje pa so sprejeli vest o počastitvi obletnice revirski starejši komunisti, ki se še živo

Iz hrastniške Steklame Vedno več stekla v tujino

Hrastniška steklarna se vedno bolj uveljavlja na tujih tržiščih. Njihovi izdelki so iskani zlasti v Zahodni Nemčiji, pa tudi v drugih evropskih deželah se stekleni izdelki priznajo. Vsi novosprejeti člani ZK bodo skupno z ostalimi komunisti hrastniške občine obiskovali seminarje, na katerih obravnavajo kongresno gradivo in program ZKJ.

Posebno pozornost posvečajo tudi sprejemu kmečkih fantov v članstvo ZK. V nekaterih vaseh bodo še letos sprejeli več mladih kmečkih fantov v

dinarjev. Največ prodajajo v Zahodno Nemčijo, ki se, kot rečeno, izredno zanima za hrastniške steklene izdelke. Kolikor bodo tudi v drugi polovici leta tako delali — verjetno bodo tako izvažali — bo letna bilanca izvoza proti lanskemu letu močno porasla.

V prvem polletju letos pa so pridni hrastniški steklarji presegli polletni proizvodni načrt za 3,6% proti lanskemu letu, kar spet kaže, da kolektiv klub rekonstrukciji uspešno opravlja svoje proizvodne naloge. (v)

M. S.

LEPO JE BILO NA MORJU

Dolgoletna želja videmskih papirničarjev in celulozarjev, se je letos uresničila. Sindikalna organizacija njihove tovarne je odprla lasten počitniški dom v Meteradu blizu Poreča. Začetek letovanja v tem domu je bil za vse velik dogodek. Posebej pa velja pozdraviti sklep izvršnega odbora sindikalne organizacije roto tovar-

ne, da pošlje vse starejše delavce, ki jim je oddih zelo potreben, za teden dni brezplačno v Meterado. Na osnovi tega sklepa je preživelo dopust v domu 50 članov. Mnogi izmed njih so bili tokrat prvič na morju, saj so doslej dopust izkoristili večinoma doma ali pa za delo drugod. Ne zaradi tega, ker so bili letos ne dopu-

stu brezplačno, ampak zato, ker so se prepričali — koristnost takšnega letovanja, jih bomo drugo leto spet našli na spisku dopustnikov Meterade. Prav bi bilo, da bi tudi druga podjetja sledila vzorni skrbni tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj« za svoje delavce.

M. S.

7 dni
10 mese

Pred dnevi je francoski premier de Gaulle predlagal začasni alžirski vladi pogajanja za prenehanje vojne v Alžiriji. Alžirska začasna vlada je odgovorila z »ne« in dodala, da ne gre za načelno odklonitev, marveč samo za zavrnitev pogojev, ki jih je postavil de Gaulle. Vodstvo alžirske osvobodilne fronte meni, da bi bila po sedanjih francoskih pogojih pogajanja osredotočena predvsem na

OPUSTITEV OG...

torej kapitulacijo, ne pa politično rešitev alžirskega upravljanja. Alžirci tudi menijo, da bi morala biti pogajanja, kolikor bi do njih prišla, na nevtralnem področju, nikakor pa ne v Parizu. In kaj pravi Pariz? Krogi blizu pariške vlade sodijo, da se je de Gaulle potrudil najti ton, ki ne bi bil žaljiv, medtem ko je bil odgovor Alžircev precej oster. Ko pa je alžirska začasna vlada ocenjevala odmev, ki ga je povzročil njen odgovor v Parizu in v glavnih mestih afriških dežel, je ugotovila, da je francoska vlada iz propagandističnih razlogov pojasnila njeno stališče tako, kot da odklanja ponudbo o pogajanjih. V sporočilu začasne vlade je rečeno, da je namen de Gaulle jasen: rad bi prikazal Alžirijo kot deželo, ki zavrača pogajanja, ter upa, da bo na ta način dosegel politično korist v trenutku, ko naj bi o alžirskem vprašanju razpravljala Generalna skupščina OZN.

VSESPLOŠEN ODPOR

Zahteva de Gaulle, naj bi Atlantsko zvezo reorganizirali tako, da bi dobila nekaj politični »direktorij«, v katerem bi o najvažnejših vprašanjih odločale ZDA, Velika Britanija in Francija (brez Nemčije in ostalih članic), je nalezela na splošen odpor. Načrt o »direktoriju« Atlantski zvezi stoni dejansko na spremenjenem stališču francoske vlade glede njene mednarodne vloge in je v tesni zvezi z odnosi z vsemi zahodnimi deželami. — Francoska vlada ni hotela nadaljevati pogajanj o atlantskih raketnih oporiščih, ker ZDA svojih atomskih skrivnosti niso hotele izdati Franciji, ki bi na ta način prebrodile svoje sedanje težave v prizadevanjih za izdelavo lastne atomske bombe.

KONFERENCA O CIPRU BREZ GRČIJE?

Ceprav je angleška vlada ponedelja, da grška vlada še ni odgovorila na povabilo na tristranski konferenci o Cipru, kakršno je predlagal glavni tajnik NATO, je videti, da grški zastopniki ne nameravajo sesti za zeleno mizo skupno z ostalimi partnerji. Grčija namreč zavrača prizadevanja, naj bi dali konferenci tristranski pomen. Sama predlaga, naj bi število udeležencev razširili tudi na druge dežele, da bi ne ostala osamljena, kakor se je zgodilo na trojni konferenci konca I. 1955 v Londonu.

NAS OBISK V LONDONU

Te dni se mudi na uradnem obisku o anoleški prestolnici naš sekretar za zunanje zadeve tovariš Koča Popović. Med drugim se bo razgovarjal tudi z angleškim premierjem, sprejela pa ga bo tudi angleška kraljica.

VREME

ZA ČAS OD 31. X DO 9. XI.

Konec oktobra ali v začetku novembra padavine z močno ohladjitvijo (snež do nižin), nato bo prevladovalo lepo vreme, vendar okrog 4. in okrog 8. novembra prehodno poslabšanje in celo padavine.

OBISK V HRASTNISKI STEKLARNI

BRAVO, MLADI PROIZVAJALCI!

V beležnico sem zapisal z velikimi črkami: V PODJETJU SE MOČNO POZNA DELOVANJE KLUBA MLADIH PROIZVAJALCEV. LE TAKO NAPREJ! Tako je povedal direktor Klanjšek, in mladi obrabi so se razpotežili v ponosen nasmeh.

Redkokdaj prisostvuje človek takemu delovnemu dogovoru, kot ga je imel preteklo soboto popoldan klub mladih proizvajalcev hrastniške steklarne. Mladi ljudje, fantje in dekleta, so kot iz rokava stresali misli, predloge, nasvete in mnenja o svojem klubu, tovarni in delu v njej. Leto dni je poteklo, odkar so ustanovili klub mladih proizvajalcev, ne da bi imeli kakšne izkušnje ali vsaj nekaj program, po katerem bi začeli svoje delo. Konceptov nekaterih redkih sorodnih klubov na Slovenskem se niso mogli poslužiti, ker so ugotovili, da je njihovo podjetje specifično in kot tako zahteva drugačne prijeme za uspešno delo.

Spoznali so, da si bodo morali sami začrtati pot, in zdaj po letu dni so ugotovili, da se niso zmotili. Delo v klubu so razdelili v dva dela: v teoretično izobraževanje in strokovno delo. To zadnje ni primer v drugih istoimenskih klubih, njim pa je prineslo nekoliko dragocenih spoznanj in celo spodbud za prihodnje delo. V teoretičnem delu so menda priredili šest predavanj, v strokovnem izobraževanju pa so prehodili pot od surovine do končnega izdelka. Zanimivo je, da pri teoretičnem pouku niso nikdar pozabili, da so le podaljšana roka mladinske organizacije kot celote. Obdelali so nekatera važna poglavja iz družbenoekonomskega dela: spoznali so se z normami, analitično oceno delovnih mest, tarifno politiko, najbolj pa so kajpada govorili o delu delavskega samoupravljanja in na tem področju dosegli presenetljive uspehe.

In rezultati praktičnega oziroma strokovnega izobraževanja? Razen spoznavanja celokupnega dela steklarne, so priredili še nekaj nemščine in stenografije. Pri praktičnem delu so opravili nad 1350 delovnih ur, rezultat njihovega praktičnega dela pa je bila tudi skrbno pripravljena razstava ob praznovanju dneva mladosti. Kaj povem, da jim skraja ni šlo kdo ve kaj od rok. Ni bilo prave discipline, zato so enkrat za vselej pometli s to nevarnostjo. Dva mladina, ki sta trkrat izostala od predavanj, seveda neupravičeno, so izključili, pri tem pa poudarili, da bodo kljub temu še tudi v bodoče skrbeli zanje, in jih, ko bosta spoznala, da sta bila na nepravni poti, znova sprejeli v svoj kolektiv.

Počasi so starejši steklarji spoznali, da imajo opravka z organizirano skupino mladih ljudi, ki se vsestransko zavedajo, kaj hočejo. Prišli so jim pomagati, zato ni bilo naključje, da so na častnem mestu v steklarni sedeli starejši, izkušnejši steklarji, ki so jim pripomogli do teh uspehov. Poglobili so sodelovanje z vsemi čimtelji v steklarni, le s sindikalno organizacijo skraja niso imeli dobrih stikov. Šele potem, ko je sindikat spoznal, kolikšna ustvarjalnost veje iz njihovega dela, se je stanje popravilo. Zanimivo je tudi, da so imeli kar pet posvetovanj z direktorjem podjetja, ki jim je odgovoril na vrsto vprašanj. Rezultati njihovega dela se kažejo tudi v delu samoupravnih organov. 19 mladincev, članov kluba mladih proizvajalcev, dela v komitajh delavskega sveta in v samem delavskem svetu. In v enem letu so dosegli pri tem delu toliko, da mladi z ostalimi upravljavci povsem enakopravno posegajo v razpravo in dajejo konstruktivne predloge za rešitev tega ali onega važnega vprašanja.

Kaj pa razprava? V ospredje so postavili zahtevo, doseči v proizvodnji večjo produktivnost dela in zmanjšati odstotek izgube, ki nastaja pri razbijanju izdelkov. Dejali so, da se bodo spoprijeli z analizo, kolikšna škoda pravzaprav nastane na izdelku, ki roma od surovine do izdelka in se tik pred dokončno izdelavo razbije. Cisto pravilno so poudarjali, da ni dovolj, če so se spoznali z ekonomiko podjetja, marveč da je njihova naloga spoznati nekatere naloge v jugoslovanskem gospodarstvu. Zavzemali so se za moderno steklarstvo in povedali, da si potrošniki žele sodobnih steklarskih predmetov, zato je naloga kluba, da se spoprime tudi s to zadevo. Besedo, dve, so rekli tudi o odnosih do starejših delavcev, ki včasih niso bili najboljši. In o odnosih med brusilnico in steklarskim obratom. Vsakršne nesporazume bi po njihovem lahko odpravljali z večkratnimi razgovori med mladimi in starejšimi. Zavzemali so se, da bi novosprejetje delavce dostojno sprejeli in jih takoj spoznali s stanjem podjetja.

Zdaj šteje klub 51 članov, ki so večidel iz steklarskega obrata in brusilnice. Sklenili so sprejeti medse mlade delavce iz stranskih obratov, saj je tudi njim potrebno nadaljnje strokovno in politično izobraževanje.

Skratka: njihov prvi delovni dogovor je tekkel kot po vrvi. Vsakdo je hotel povedati svoje, in zanimivo: nihče ni drug drugega ponavljal, vse kar so govorili, je bilo pravzaprav eno samo dopolnjevanje načela, kako v bodoče še bolje delati za razcvet podjetja.

Videl sem, da so bili delegati iz nekaterih drugih klubov mladih proizvajalcev naravnost presenečeni nad tolikšnim delovnim pletom in nad doseženimi uspehi. Zategadelj so jim iskreno, tako kot znajo le mladi ljudje, čestitali.

Milan Vidic

Iz loške »Svobode«

Zdaj še izobraževanje

V domu Svobode v Kisovcu pri Zagorju je bil pred kratkim letni občni zbor DPD Svobode Loke-Kisovec. Delo kisovske Svobode v zadnjem letu ni bilo brezplodno. Gledališka družina je navzlic različnim težavam vendarle postavila na deske nekaj novih del, šahisti so se pridno udeleževali različnih občinskih in drugih tekmovanj, kjer so dosegli vidna mesta. Pevski zbor je imel sprva precejne težave s pomanjkanjem pevovalce, iz tega pa jih je rešil požrtvovalni lov. Drago Korosec iz Ljubljane, ki je z njimi pripravil koncert, združen s štiridnevni kulturnim programom ob razviti zastave in 30. obletnici obstoja pevske sekcije. Ob tej priložnosti je Svoboda izdala tudi brošuro »30 let obstoja Loškega glasu«. Na iniciativo upravnega

Smrt na železnici

Simon Marzivilšek je v torek zjutraj na poti v službo zagledal na progi blizu čuvajnice ponesrečenca. Takoj je o tem obvestil železniškega postajaševca. Na kraj nesreče je prišla komisija iz Ljubljane. Ponesrečenec je bil Anton Jerant, kurjač, star 31 let in oče dveh otrok, od katerih je mlajšemu komaj nekaj tednov. Na mrtvaški oder so ga položili doma v Jevnici. Pogreba se je razen domačinov udeležilo precej ljudi iz ljubljanske kurilnice.

V osemindeset letu je vozil precej otrok iz bližnjih postaj. V torek, 21. oktobra, so se otroci po končanem pouku spet zbrali na postaji. Ker so imeli od odhoda vlaka še precej časa, so se igrali. Zaverovana v igro učenca S. razreda Stefka Hvala ni opazila, da se ji približuje stroj, ko se je pognala za palčko. To jo je stalo življenje. Prepeljali so jo domov v Senčeti, četrti, ki je bil blizu postaje. Doktor, ki so ga udeležili razen domačinov tudi vsi otroci — vozači in nekaj profesorov.

V. M.

Iz brestaniške kmetijske zadruge

Na kandidatni listi 11 mladincev in 10 žena

Polletnega obnovega zbora se je udeležilo skoraj 250 zadružnikov, ki so se podrobno pomenili o perspektivnem razvoju zadruge, volitvah v zadružne svete in drugih kmetijskih ter zadružnih problemih.

Predysem je dal nedeljski občni zbor kmetijske zadruge v Brestanici odgovor na vrsto najrazličnejših vprašanj o doseganju delu zadružništva v teh krajih, zlasti pa, kako postaviti sile za napredek zadružništva in kmetijske proizvodnje. Zadruška se je središčno odločila izklopiti iz nekaterih težav, ki so prejšnja leta manjšale njene uspehe. Tudi polletna bilanca kaže uspešno delo, saj izkazuje milijon din dobička, katerega bo moč v drugi polovici leta celo preseči.

Ugotovili so tudi, da je kar prav, da so opustili trgovine, saj se bo poslej zadruška nemoteno posvečala drugim, važnejšim nalogam. Zanimivo je nadalje, da se je letos močno izboljšal odkup pridelkov. Prvič po vojni so lahko kmetije prodajali tepke po 8 do 10 din za kilogram. Vsega skupaj so men-

da odkupili kar 10 vagonov tega sadja. Tudi ostalega sadja je bilo precej odkupljenega, druga pa ima še vedno težave z embalažo. Sicer imajo v zadruški približno 400 gajbic, pokazalo pa se je, da jih potrebujejo v bodoče še več. Razprava o odkupu krompirja pa je pokazala, da nekateri zadružniki nimajo povsem prav. Govorili so namreč o nizki ceni krompirja, čeprav je na njihovem področju le 15 ton tržnih viškov. To pomeni, da bodo morali kmetije najprej dvigniti proizvodnjo krompirja in šele zatem govoriti o ceni.

V zadruški deluje en sam aktiv mladih zadružnikov, ki se poskuša v čebelarstvu in drugem poskušništvu. Razprava je pokazala, da bi morali ustanoviti aktivne mladih zadružnikov še vsaj v dveh večjih kmetijsko

močnejših predelih, saj bi imeli dela na pretek. Seveda pa bo morala zadruška oziroma upravno vodstvo mladim ljudem pomagati, da bodo našli tudi pravo vsebino dela.

Zadružniki so precej govorili o bližnjih volitvah v zadružne svete. K predlaganim 55 kandidatom so kmetije dodali še enajst tovarišev in tovarišic, za katere menijo, naj kandidirajo. Najbolj zanimivo je to, da je med vsemi kandidati 11 mladincev in 10 žena, in da so zadružniki sami predlagali žene. Če se bodo vsi zadružniki prizadevali izvoliti tak zadružni svet, ki bo v celoti kos svojim nalogam, posebno če bodo izvoljeni tudi mladi ljudje in žene, se bodo prav gotovo kmalu pokazali uspehi. Mislili pa so tudi na tehnične priprave okrog volitev. Določili so enajst volišč, tako da bo vsakomur omogočena oddaja glasovnice v neposredni okolici, kjer živijo.

Občni zbor je pokazal, da je zadruška krenila na pravo pot. Če bodo uspehi vključili v zadružno organizacijo še preostale kmetovalce (vseh kmetijskih gospodarstev je v občini Senovo 720), bo zadruška dejanska postala institucija napredka.

(V)

Tržna inšpekcija - trn v peti

Kljub vsem pravočasnim in odločnim ukrepom sveta za blagovni promet in tržne inšpekcije, so na zagorskem trgu v poslovalnici »Sadje-zelenjava« trgovskega podjetja »Izbirna« podražili jajce od 21 na 23 dinarjev. Razumljivo je, da so takoj tudi privatni prodajalci zvišali cene. Na ukrep tržne inšpekcije je cena spet padla na 21 din. Nekateri »jajčarice« s tem niso soglašale in so šle v akcijo po hišah. Gospodinjje so jim nasledele in plačevale jajca po 23 din.

Pri zadnjih pregledih je tržna inšpekcija ugotovila, da

se odgovorni tovariši v nekaterih gospodarskih organizacijah ne trudijo dovolj za zadoštno založitev trga in za stabilizacijo cen. Trgovska mreža se n. pr. ni dovolj potrudila za preskrbo z ovmnico. V tem velja izvesti trgovsko podjetje »Izbirna«, ki je sprejemala naročila in tudi prodajala krompir po intervencijski ceni 10 din za kilogram. Tako je podjetje prodalo okoli 120 ton kvalitetnega krompirja.

Zaradi ukrepov za stabilizacijo tržišča so uvedli obvezno evidenco cen za industrijske in prehranske proizvode in za tiste usluge, ki so pomembne za preskrbo prebivalstva.

Trboveljski upokojenci so letovali

Na prošnjo podružnice Društva upokojencev v Trbovljah je uprava rudnika Trbovlje-Hrastnik, sporazumno z rudarsko sindikalno organizacijo, tudi letos odobrila 69 upokojencem tri dni letovanja na jadranskem letovišču Omišlji. Kakor rudnik, tako sta tudi uprava STT in uprava Cementarne dovolili upokojencem letovanje v Crikvenici, in sicer prva 18 upokojencev, druga pa 51. Vsi so uživali ugodnosti letovanja ob morju pod enakimi pogoji kot aktivni delavci teh podjetij.

Lepo vreme, dobra hrana in tudi ostala oskrba — vse to je dvignilo dobro razpoloženje upokojencev — izletnikov, tako da so bili vsi zadovoljni, najbolj pa še tisti, ki so prišli v življenju videli lepote našega morja.

Ob vrtniški si si nekateri upokojenci ogledali še Postojnsko jamo.

Upokojenci si žele še več takih izletov, zato apelirajo na vsa ostala podjetja, da posnemajo zgoraj navedena podjetja, kajti dosti je upokojencev, ki pod prejšnjim režimom, ko so bili še aktivni delavci, niso imeli prilike letovati tako kot danes.

V imenu upokojencev — izletnikov se društvo upokojencev te poti najbolj zahvaljuje omenjenim podjetjem za njihovo naklonenost, prav tako pa tudi sindikalnim podružnicam, ki so pripomogle k prijetnemu letovanju naših upokojencev.

Ustanovili lutkovno sekcijo, ki je pokazala že tudi vidne uspehe. Zal ni storila ysega, kar so pričakovali od nje, izobraževalna sekcija. Zato naj bo ena izmed glavnih skrbí novega upravnega odbora prav delo te sekcije.

R. P.

NAŠ KOMENTAR

Združeni narodi in razorožitev

Dvainosemdeset držav — članic OZN je minuli petek proslavilo trinajsto obletnico ustanovitve te najpomembnejše mednarodne organizacije. V 13 letih je OZN rešila mnogo mednarodnih sporov, odpravila marsikatero težavo, in s tem, da je sprejela v svoje vrste številne nove člane, postala pravi mednarodni forum miru in sporazumnega reševanja sporov. Zaradi blokavske politike in antagonizma velesil pa Združeni narodi še niso uspeli rešiti nekaj pomembnih mednarodnih vprašanj, med katerimi zavzema razorožitev prvo mesto.

Tudi na letošnjem zasedanju Generalne skupščine razpravljajo o razorožitvi. Razprava je pokazala, da vse majhne in srednje države na različne načine pozivajo velesile, naj se spoprimejo o tem prečnem svetovnem problemu. Političnemu odboru OZN je bilo predloženo 8 resolucij o razorožitvi, ki se sicer med seboj razlikujejo, vendar vse poudarjajo potrebo po resnih ukrepih.

Letošnja razprava o razorožitvi v okviru OZN je pomembna tudi zato, ker se bodo v novembri sestali v Zenevi predstavniki tako imenovanega »atomskega kluba«, da bi našli sprejemljivo rešitev za prenehanje nuklearnih eksplozij.

Med resolucijami o razorožitvi, ki jih je prejel Politični odbor Združenih narodov, sta tudi dve, ki sta ju predložili Indija in Jugoslavija. Prva indijsko-jugoslovanska resolucija zahte-

Značilno za obe resoluciji je pri-

zadevanje, da bi mobilizirali za reševanje problema razorožitve vse sile v OZN, ki bi bile sposobne premostiti blokavske ovire in premakniti to vprašanje z mrtve točke.

Minilo je namreč že 12 let, odkar Združeni narodi razpravljajo o razorožitvi, pravzaprav o nesoglasjih, zaradi katerih se velesile ne morejo razorožiti. Velesile se najprej niso mogle sporazumeti o proceduri, razpravljale so, kako bi razpravljale o razorožitvi in te debate tudi izkoriščale za odlašanje rešitve, če so bile prepričane, da bo odlašanje zanje koristno. Potlej se spet niso mogle sporazumeti, kako in kje začeti, in če so se že za neko točko dnevnega reda sporazumele, ji je ena stran pridala veliko novih točk, ki jih druga stran ni mogla sprejeti. Tako so več let razpravljali o vseh problemih obnem — o prenehanju nuklearnih eksplozij in o zmanjšanju konvencionalne oborožitve, o umiku tujih čet z najbolj kritičnih interesnih področij obeh blokov, o kontroli in inšpekciji morebitnih sporazumov in še o marsikaj. Vse to je obnem z drugimi problemi, ki so proizvod blokavske politike, povzročilo na eni strani zavlačevanje razorožitve, na drugi strani pa povečano oboroževanje mrzlice.

Šele lani, po neuspešnem razprav-

ljanju o razorožitvi v OZN in po nekaterih tehničnih uspehih, predlogih in enostranskih odločitvah (zmanjšanje števila vojakov in prenehanje z jedrskimi poskusi in Sovjetski zvezi) se je v obeh blokih uveljavila ideja, da je treba pokopati staro prakso in začeti, kjer se začeti da, to je pri tistih vprašanjih, ki najnujnejše terjajo in tudi že omogočajo rešitve. Prvo tako vprašanje je prenehanje eksplozij jedrskih bomb. Avgusta letos je bila v Zenevi konferenca strokovnjakov Vzhoda in Zahoda, ki so ugotovili, da je moč vzpostaviti učinkovit nadzor nad spoštovanjem sporazuma o prenehanju eksplozij. Septembra je bila v Švici konferenca atomskih učenjakov sveta, ki so ponovno poudarili, da atomska energija lahko prinese človeštvu blaginjo ali pa popolno uničenje. In novembra se bodo v Zenevi sestali zastopniki vlad atomskih sil. Svet upa in pričakuje, da bo ta sestanek uspešen, zaveda pa se, da stoji pred razorožitvijo še precej ovir, ki jih bo moč odstraniti le, če bodo vse miro-ljubne sile v okviru Združenih narodov in izven njih združile svoje vrste v boju proti tistim krogom, ki skušajo reševati mednarodne probleme z orožjem.

Izotopi v medicini

Uporaba izotopov v medicinskih raziskovanjih, kakor tudi pri postavljanju diagnoz in zdravljenju raznih bolezni, se jev ZDA povečala v zadnjih treh letih za 150 odstotkov. Preko dva tisoč ameriških bolnišnic in zdravnikov izkorišča radiacije za zdravljenje preko milijon pacientov vsake leto. Kot rezultat te razširjene uporabe radioizotopov so začeli v ameriški medicini pripravljati nove metode, nove medicinske ureditve in nove iznajdbe.

Vse to je v veliki meri izboljšalo postavljanje diagnoz pri raznih obolenjih, prav tako pa je podaljšalo življenja mnogim bolnikom, ki so bili doslej neozdravljivi.

DAN MRTVIH

Jutri se bomo spomnili naših dragih, ki počivajo pod rušo. Še prav posebno se bomo spomnili vseh naših tisočeri borcev in talcev, ki so žrtvovali svoje življenje za zmago današnje stvarnosti.

Kot vsakega 1. novembra, bo tudi letos ob skupnih grobovih in spomenikih borcev NOV in fašističnega terorja nešteto komemoracij. V zasavskih občinah so organizacije ZB NOV pripravile vse potrebno, da bodo naši ljudje dostojno počastili spomin umrlih. Njihove zadnje domove smo okrasili s poznim jesenskim cvetjem in spel dokazali, da ne bomo nikdar pozabili njihovih doprinosov za našo skupno stvar.

Kako so v Zagorju prodajali kruh?

Tržna inšpekcija je pregledala poslovanje zasebne pekarnice v Toplicah in ugotovila, da je osebe izkoriščale potrošnike, ker je pri vsakem kilogramu kruha manjkalo povprečno 4 dkg

Zadnji mesec so zagorski potrošniki, ki kupujejo kruh v pekarni Toplice večkrat ugotavljali nerednosti. Nekateri gospodinjje so doma tehtale kruh in pokazalo se je, da vedno manjka nekaj dek.

Organi inšpekcije so naglo ukrepali. Ob pregledu so s kontrolnim tehtanjem ugotovili, da je vsak kos kruha iz moke

tipa 1100 povprečno tehtal 86 dkg. To je 4 dkg manj, kot bi moral, kajti v pekarni prodajajo kruh le po hlebcih. V prodajalni niso imeli tehtnice, zato potrošniki sploh niso vedeli, da so plačali kilogram kruha, ki pa dejansko ni tehtal toliko.

Če pomislimo, da v pekarni prodajo dnevno približno 570 kilogramov črnega kruha, zna-

ša dejansko približek 22 kg, kar da 1231 din dobička in na mesec nad 36.000 din. Vendar pa organi inšpekcije niso mogli ugotoviti točnega stanja, ker se vodi poslovna knjiga po domače. Razen tega v pekarni nimajo blagajniške knjige, niti knjige inventarja.

Inšpekcija je hotela ugotoviti dejansko težo kruha tudi v nekaterih večjih ustanovah in gostiščih, ki kupujejo kruh v topliki pekarni. Tako so v internatu Industrijskokorudarske šole stehali 84 kosov kruha. Hleb kruha je računani po 54 din za en kilogram. Pri tehtanju je bilo ugotovljeno, da je 84 kosov kruha tehtalo 81,04 kg, to je skoro 3 kg manj, kot bi morali tehtati. Povprečno je hlebec tehtal 96 dkg. Podobno je bilo v skladišču rudniške restavracije v Zagorju. Tam so stehali 84 hlebov kruha, torej toliko kot ga je bilo na zalogi, in ugotovili skupno težo 79,42 kg. To je za 4,58 kg manj. Tu je torej pri vsakem hlebcu manjkalo povprečno 5 dkg.

V gostišču »Pri Kovčaku« so organi stehali 8 hlebov belega kruha, ki bi moral tehtati 8 kg. Teža pa je znašala le 7,73 kg, to je 27 dkg premalo. Dejanska teža enega hleba je torej znašala 97 dkg. Zanimivo je to, da je bil kruh popolnoma »več«.

Pek, lastnik pekarnice, se je izgovarjal, da je prišlo do tega zaradi nepredvidnosti zaposlenih ljudi, ki da niso pazili pri tehtanju testa. V svoj zagovor je povedal tudi to, da so prišli organi tržne inšpekcije kontrolno tehtati v soboto, ko je največ dela.

Jasno je, da je zagovor šibak, ker so kontrolni organi tehtali kruh v petek, in ne samo v soboto, kot tudi ne drž ugotovitev, da so ljudje v pekarni prezaposleni in da so zavoljo tega oškodovali potrošnike. Kaj naj si mislijo vsi tisti številni potrošniki, ki hočeš nočeš morajo kupovati kruh v tej pekarni, ker ona druga ne zmore vsega dela? Po naše samo to, da se je zasebni lastnik pekarnice hotel okoristiti na njihov račun.

Povsem prav je, da bo imel pri vsaj stvari zadno besedo javni tožilec... Potrošnik

Po napornem delu se prileže partija šaha...

KJE SI, MLADINA?

Z reporterjem za motivi

Držal sem se besed nekoga, ki pravi, da pozna mladino. Naj bo torej tudi start za revirskimi motivi »slabe luči«, kjer nastopa v glavni vlogi mladina, naša današnja mladina, takšen. Taval sem po prazni cesti, sobotni večer pa se je že razlek. Iskal sem mladino. Na cesti je ni. Torej v gostilno. Tudi tu ni sreče. V kinu je mladina. Tudi na plesu v gimnaziji je peščica mladine. Drugod ne. Ni plesa. Niti v zakajenih in mračnih gostilnah ni tistih običajnih ostarelih mehov. Kje je mladina?

Mladina je doma. Toda mladina ne živi samo zvečer. Treba je imeti tudi oči za dan, in zato ne morem mimo šol in delovnih mest, kjer se mladina uveljavlja v delavskih svetih in družbenih organih, kjer mladina sodeluje v nekaj vrstah krožkov in skupin na posameznih šolah. Treba je mimo športnih domov. V Rudarju sestavlja večino aktivnega članstva mladina, tega pa vemo, ni malo. In naposled: ali so domovi Svobod brez mladine? Kdo tvori dvoje mladinskih godb? Mladinsko gledališče? Največ bralcev trboveljske ljudske knjižnice je iz vrst mladih. Mladina potem tudi doma ne sedi križem rok.

Kje je torej ugotovitev, ki »ne meče najlepše luči na našo mladino«? Na dveh, treh koncertih (izvzeti je treba jazz koncerte)? Ali je mladina v Trbovljah kaj drugače kot drugod? Ali naj zato velja toliko površna ugotovitev zgolj za »dolino«? Dobro, mladina je jazz bližji, kot so starejšim bližja klasična dela. Mladina torej ne hodi na koncerte. Tu je problem, ki ga je treba rešiti. Na pomoč pa naj priskoči celotna upravna linija!

Z administracijo tu ne bo uspeha. So morda v družini že kaj razmišljali, kako bi to glasbo v Trbovljah drugače bolj približali mladim ljudem. Ali so v Trbovljah doživeli kaj več kot

zgod »standardne« koncerte. Je kdo z besedo, s komentarji, predstavitelji to umetnost? In končno v Trbovljah — čudno — dolgo mlademu občinstvu niso posvečali kdor ve kakšne pozornosti (nekajkrat so dijaki in druga šolska mladina v stiku z našo redakcijo izrazili željo, da bi pri vstopnini za kulturne prireditve upoštevali vsaj dijaška stojišča).

V društvih »Svoboda« je še mnogo skritih, bogatih rezerv, v katere lahko koristno zajamemo mladino.

Kje so debatni večeri, o katerih so »Svobode« nekoč dosti govorile?

Kje izobraževalna dejavnost?

»Svobode« so ustanove, kjer lahko mladi na-čno obilo koristnih pomenkov in problemov, tudi kulturnih, ki se zde nepremostljivi, kjer bi našli pravo družabno življenje. Nič hudega ne bi bilo, če bi domove naših Svobod včasih spremenili tudi v plesišča za mladinske ples. V Svobode bi našlo pot več naše mladine, ob tem pa bi se krepila tako ali tako moč posameznih sekcij, od gledališke pa do glasbene.

Mladina bi rada delala tudi ob večerih. Ni vzrokov za črnogledost do naše mladine. Mladina bi rada posedala v čitalnici, tisti drobnjakari iz ostarij gotovo raje v sodobni brezalkoholni restavraciji. Tega vsega pa v Trbovljah še ni, ali je zgrešeno. Za to pa mladine ne moremo dolžiti.

In podpora kulturništvu? Tu so menda v vrstah kulturnikov zgrešeni pojmi. Ko gre za sicer vsebinsko in kvaliteto dostojno pripravljena gostovanja ali za organizirane prireditve od drugod, kdaj pa kdaj tudi v njih ugasne sicer — priznajmo — velika kulturniška žilica.

Zal kulture pač ne moremo deliti na lokal-patriotično in na drugo.

Ja. Koprive

S Slovenci v Belgiji

Ko sem se mudil v Belgiji, sem imel priložnost srečati se s Slovenci, ki tamkaj žive.

Srečal sem jih v vseh krajih dežele, od Verviersa na jugu, do Ostendea na severu.

Ze v Verviersu, v prvem večjem mestu na prehodu iz Zahodne Nemčije v Belgijo, sem se spoznal z Jožetom Galikom, rudarskim upokojencem, po rodu iz Kovevja, ki mi je obširno pripovedoval o pogojih, v katerih živi. Ima pokojnino 3500 frankov in pravi, da s tem komaj shaja. Za naše pojme je to razmeroma velika vsota (okrog 42.000 din), toda če je treba z njo vzdrževati družino in dati okrog 3000 frankov samo za stanovanje, potem ostane malo za druge potrebe.

Srečal sem posebno veliko rudarjev — Slovencev. V Liežu sem govoril z dvema slovenskima rudarjema, ki delata v rudniku Marsinell, znanem po katastrofi, ki se je zgodila pred nedavnim časom.

Razgovarjal sem se tudi s nekim slovenskim rudarjem med botovanjem od Liegea do Bruslja. Ti trije so zapustili našo deželo še pred vojno in se oženili v Belgiji, kjer imajo družine. Žive tamkaj. Eden izmed njih, Ciril Krivec, doma iz Maribora, je prišel preteklo leto spet v našo domovino in je začuden nad napredkom, ki smo ga napravili.

Drugače so vsi trije zadovoljni z zaslužkom in drugimi ugodnostmi, ki jih uživajo kot rudarji.

Povprečne plače jamskih rudarjev znašajo okrog 8.000 frankov, to je okoli 96.000 din.

Razen tega imajo pravico na premogovni deputat, ki ga dobe v poletnih mesecih po 300 kg, pozimi pa po 400 kg, ali samo delavci, ki imajo družino. Imajo pa še druge ugodnosti, tako na primer glede letnega oddiha, stanovanja, prehrane itd.

Pritožujejo se pa, da je zaščita dela zelo slaba in so mnenja, da je to eden od glavnih vzrokov za bogoslovne delovne nesreče. Kapitalisti hočejo doseči čimvečji dobiček in ne mislijo, kako si ga ustvarijo.

Po nenehni borbi in intervenciji sindikatov so dosegli, da dobe delavci ob nesreči na delu začasno nadomestilo plače v iznosu 90 do 99% svojega zaslužka, v smrti primerih pa dobi družina pokojnino.

Letos je zaradi krize na tržištih premoga in zaradi velikih zalog premoga prišlo v rudnikih do opuščanja delavcev, in to na več krajih. Istočasno so hoteli kapitalisti izkoristiti to krizo in manjšati rudarjem plačo. Zaradi tega so bili rudarji prisiljeni, da stavkajo.

O položaju rudarjev, ki so s razmeroma boljše plačani kot delavci v drugih gospodarskih področjih, dobimo najboljšo sliko o narodnostnem sestavu, če primerjamo, da je od 120.000 jamskih delavcev 70.000 tujcev. V glavnem so to Italijani in Poljaki. Prav tako je treba navesti, da je od celotnega števila rudarskih delavcev več kot polovica inozemci.

Kot je, da sem dobro plačan. In je delal Mirko Jarh, rudar iz Marsinella, vendar v kakšnih pogojih delamo: nikdar ne vemo.

Na Krškem polju so v glavnem že pospravili živilsko krmo.

Iz senovskega rudnika

Ta mesec manj premoga

zaradi nekoliko slabših odkopnih prilik, predvsem pa zavoljo visokega odstotka bolnih in neopravičeno izostalih od dela

V prvem polletju tekočega leta so sicer senovski rudarji presegli letni proizvodni načrt za 4,38%, ta mesec pa malokdaj dosežejo predvideno dnevno proizvodnjo, ki znaša 761 ton. Resda so jamske prilike nekoliko slabše kot prejšnje mesece, bistveno pa vpliva na zmanjšano proizvodnjo visok odstotek bolnih in »plavih«. Odstotek bolnih znaša ta mesec od 8 do 11%, kar je izredno veliko in bo moral rudnik plačati precej dopolnilnih prispevkov.

V teh mesecih so občutno narasli tudi neupravičeni izostanki. Zanimivo je, da v glavnem izostajajo od dela mladi ljudje. Delavski svet podjetja je sklenil odločno ukrepati po zakonu o delovnih razmerjih, ki predvideva dokaj ostre kazni za kršilce delovne discipline.

Higiensko-tehnična komisija, ki sicer spremlja varnost pri delu v posameznih jamah in na obratih, bo morala v bodoče še energičneje ukrepati in zlasti poiskati vzroke vedno množičnejših žlezočnih in drugih obolenj. Ugotovitev ambulantnih zdravnikov ne kaže še vnaprej puščati vnapre in treba se bo z vso odločnostjo lotiti preventivnega dela med rudarji.

Cep ravno bodo senovski rudarji do konca leta izpolnili predvidene planske naloge, je vendar le škoda, ki nastaja ta mesec zaradi neizpolnitve proizvodnega načrta, kar občutna, saj manjša tudi finančni uspeh podjetja. (v)

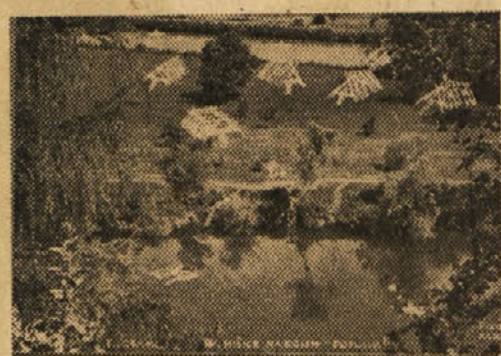
ZA BREŽIŠKI TURIZEM

Brežice s svojim zaledjem imajo najlepše možnosti za razvoj turizma. Bogate perspektive pa se obetajo temu področju zlasti z zgraditvijo avtomobilske ceste od Zagreba do Ljubljane. Brežiški ljudski odbor si skupaj s turističnim društvom prizadeva za ureditev področja ob Krki, ki že sedaj, čeprav zanamarjeno in neurejeno, v poletnih mesecih privablja lepo število gostov iz Slovenije, zlasti pa iz sosednje Hrvatske. Trenutno so izdelali idejni osnutek za »plato« ob avtomobilski cesti, nedaleč od Brežic (na sliki), in okoliš ob Krki, ki naj bi služil samo kot osnova za nadaljnji razvoj turizma. Treba pa bo čimprej napraviti tudi podroben idejni in urbanistični načrt za urejevanje področja ob Krki v kompleksno turistično celoto.

UREDITEV PLATOJA — Arhitekta je vodila osnovna misel — ohraniti vse lepe poglede na Krko in na mesto Brežice. Zato je objekt restavracije situiran ob gozdu, ugoden pogled na Krko in mesto pa imajo turisti iz senice pod gobastimi ploščami, ki so vkompimirane v zelenje.

Idejni osnutek za ureditev platoja obravnava turizem na tem področju kompleksno, tako da povezuje objekte na »platoju« s kopališčem na Krki. Za povezavo bi bilo potrebno urediti steze in napraviti provizorični plavaljoči most za pešce. Hkrati bi bilo treba narediti dostop z mosta za avtomobile h kopališču in h camping prostoru ob Krki. »Plato« je neke vrste prometna stična točka za turizem iz smeri Zagreb in smeri Novo mesto. V

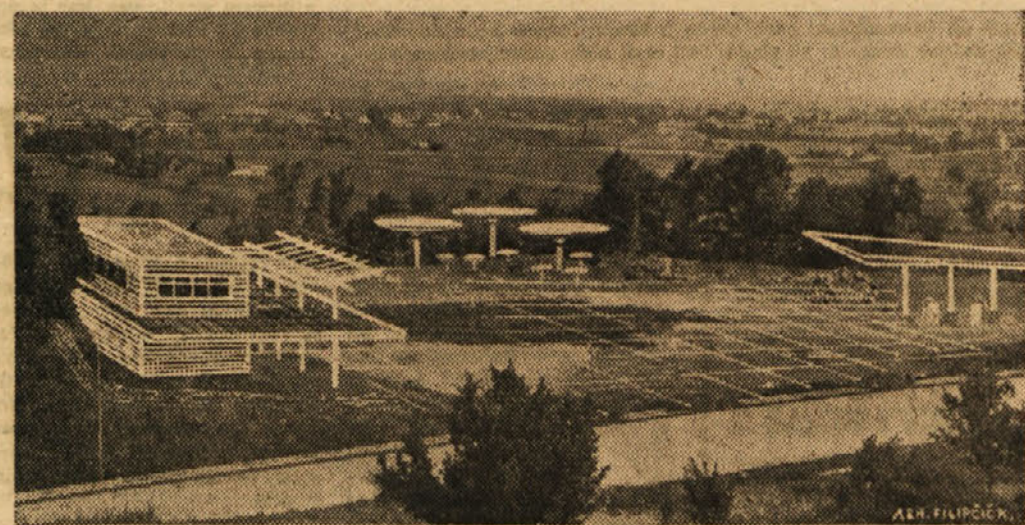
osnovi je zanj predvidena mimo restavracije, bencinski servis s črpalkami, manjša prodajalna za živila, ki bi koristno služila campingu, in parkirni prostor za avtomobile v obe smeri.

Med Savo in Krko so lepi prostori za igrišča in camping. Težave so le v tem, ker je omejeno področje poplavno in je mogoče graditi poslopje samo montažno ali pa na umetnem terenu, na stebrih (slika).

To so torej načrti. Izdelal jih je abs. arhitekture Karel Filipčič v okviru Projektiivnega biroja v Trbovljah, delno je sodeloval Franc Filipčič.

Vsekakor je že s tem storjen korak naprej v težnji za razvoj brežiškega turizma, ki je zdaj iz objektivnih razlogov še pastorek.

31. oktober — dan varčevanja

Dinar na dinar...

Ze vrsto let praznujemo varčevalci po vsem svetu 31. oktober kot dan varčevanja. Po vsem svetu težijo za tem, da dajo temu dnevu čimvečji pomen. Poseben poudarek bomo

dali temu dnevu tudi pri nas. Ni samo važno, da varčujemo in hranimo denar v ožjem, osebnem smislu, v Jugoslaviji je potrebno, da varčujemo tudi v večjem, v republiškem in vsedržavnem merilu na vseh področjih družbene dejavnosti. Potrebno je, da zaostriamo odnos vseh do nepotrebnega razsipavanja težko pridobljenih denarnih sredstev. Tako moramo predvsem težiti tudi za čimvečjo proizvodnjo, naše prizadevanje mora iti nadalje za znižanjem cen, ker bo ob takem delu imel naš marljiv delovni človek zaslužene koristi. In še več: varčevanje je tudi v tem, da bomo imeli čimmanj izostankov od dela, da smo vedno paljivi pri delu, da bo čimmanj nezgod pri delu in da posvetimo vso možno skrb higiensko-tehnični zaščiti pri delu — saj bomo ob taki vestno-

dali temu dnevu tudi pri nas. Ni samo važno, da varčujemo in hranimo denar v ožjem, osebnem smislu, v Jugoslaviji je potrebno, da varčujemo tudi v večjem, v republiškem in vsedržavnem merilu na vseh področjih družbene dejavnosti. Potrebno je, da zaostriamo odnos vseh do nepotrebnega razsipavanja težko pridobljenih denarnih sredstev. Tako moramo predvsem težiti tudi za čimvečjo proizvodnjo, naše prizadevanje mora iti nadalje za znižanjem cen, ker bo ob takem delu imel naš marljiv delovni človek zaslužene koristi. In še več: varčevanje je tudi v tem, da bomo imeli čimmanj izostankov od dela, da smo vedno paljivi pri delu, da bo čimmanj nezgod pri delu in da posvetimo vso možno skrb higiensko-tehnični zaščiti pri delu — saj bomo ob taki vestno-

sti in pazljivosti lahko prihranili skupnosti in posameznikom težke milijone in milijone. Tovarš Tito je pred tedni v svojem govoru poudaril potrebo varčevanja na vseh področjih naše družbene dejavnosti ter poudaril, da smo o varčevanju že večkrat govorili, vendar p moramo danes prav tako reči, da v mnogih krajih na to potrebo prav malo mislijo in se vedno na razne načine razsipavajo pridobljena sredstva. Ze pri malenkostih moramo začeti varčevati. To je vprašanje, ki se tiče vsakega posameznega državljana. Vse preradi pozabljamo, da je prav varčevanje stebler ljudske blaginje!

Dan varčevanja naj ne bo praznik, spominski dan samo tistih, ki skrbno vlagajo svoje osebne prihranke v hranilno knjižico, ali praznik otroka, ki spušča prihranjene kovance v svoj nabiralnik. To je dan, ki moramo nanj misliti vsi, vsa naša javnost. Vsaj državljan mislimo in se zavedamo, da moramo, če hočemo sebi in svojim otrokom pripraviti lepšo prihodnost, varčevati in zopet varčevati, kjer je le mogoče. In takih možnosti je vsak dan še in še. Ko pa varčujemo in zbiramo dinar na dinar, pomislimo tudi, da ni prav da prihranke držimo doma, marveč da je velike važnosti za naše celokupno gospodarstvo, če jih vlagamo v naše hranilnice, v naše denarne zavode, ki denar zbirajo in jih koristno uporabljajo za dvig in napredek našega gospodarstva in blaginje.

Ob 31. oktobru, dnevu varčevanja, se spomnimo znanega slovenskega pregovora: ZRNO DO ZRNA POGAČA — KAMEN DO KAMNA PALAČA!

Izobraževalno delo v Zagorju

Površen opazovalec bo moral ugotoviti, da v zadnjih treh letih izobraževalno delo v zagorski občini ni kdo ve kaj napredovalo. Močno se je namreč poznaelo nezavedanje za to delo pri mla- lone vseh družbenih institucijah. V prvi vrsti pa v prosvetnih društvih.

Vzemimo Ljudsko univerzo. Od-

bor te ustanove se je sicer shajal, ni pa prišel iz začetnih težav in posledica tega je bilo nekaj slabih obiskanih predavanj. Dolgo- oben izobraževalni program so se- stavile tudi druge organizacije, predvsem sindikat. Vendarle je ostalo več ali manj zgolj pri programu.

Le vas se je doslej vsako leto

nekoliko bolj razgibala. V večjih zagorskih vaseh so priredili najrazličnejše tečaje, od katerih so bili tisti na Izlakah, Milinšah, Čemšeniku in drugod zelo dobro obiskani in ker so bili strokovno ter organizacijsko kar dobro pripravljeni so tudi dali dober rezultat.

Kaj pa letos? Zagorska »Svoboda« je sicer sestavila okvirjen program izobraževalne dejavnosti, žal pa še precej nepopoln, in še fa visil tako rekoč v zraku; namreč, vprašanje je, če bo izobraževalnemu odboru uspelo dobiti dolocene predavatelje. Verjetno bo ustanovljena šola za starše, za katero menijo člani upravnega vodstva »Svobode«, da bi bila zelo dobrodošla zagorskim ljudem, opravljala pa bi seveda tudi dolocene funkcije šol oziroma delo šolskih pedagogov, ki zdaj na roditeljskih sestankih obravnavajo s starši vzgojne in druge probleme. Upajmo, da bo šola začela z delom v prvi polovici novembra.

Potem so tu še najrazličnejša predavanja s področja znanosti in drugih družbenih aktualnosti, za katere upravni odbor sodi, da bodo naleteli na zanimanje »iskovalcev«. Tudi po vaseh bodo letos ponovno razni kuharski, šiviljski, pletilski in drugi tečaji, organizirani pa bi seveda tudi dolocene funkcije šol oziroma delo šolskih pedagogov, ki zdaj na roditeljskih sestankih obravnavajo s starši vzgojne in druge probleme. Upajmo, da bo šola začela z delom v prvi polovici novembra.

To vse skupaj vzeto seveda še ne pomenja, da je na tem področju dosežen že kakšen poseben viden napredek v izobraževalnem delu. Občinski odbor SZDL pripravila posebno posvetovanje vseh zainteresiranih strani za pospešeno in poglavitno izobraževalno dejavnost. Posvet bo dal torej vrsto odgovorov na vprašanje, kako to zvrst splošnega ljudskega delovanja okrepiti in jo postaviti na tisto mesto, ki si v današnjem času upravičeno gre.

Ob vsem tem je važno, še nekaj: vsi tisti, ki se bodo v bližnji bodočnosti ukvarjali s tem delom, bodo morali prebrskati kopico težav, to pa pomeni, da bodo morali trdno vztrajati in ne položiti orožja pred različni nevednostmi.

Uradnik Zgaga

Zgaga je bil buča!

Zabujen v nekaj vezanih listov členov in predpisov je zrl na svet pred svojo pisalno mizo iz orehovine, kot da bi pojedel vso učenost sveta.

Mrmral je, bral, listal in bil nasploh važen, ko so stranke prihajale skozi njegova vrata, prijazno pozdravljale in snemale klobuke.

Bil je visoka osebnost v tistem majhnem mestu; in spodobilo se je, da so ga vsi pozdravljali in spoštovali — kaj je mislil on o njih in delal z njimi, pa tako ni bilo važno. Zdelo se mu je pač tako. Sam sebi sila imeniten in drugim nedosegljiv.

Dolgo je torej mrmral, listal in bil nasploh važen, kadar je šlo za navadno stranko, končno je uprl svoje žolte oči nanjo.

— Kaj hočete?

— Hudiča, ali sem že povedal, da ne utegnem? No, torej!

Jaz, jaz vam bom bral zakone? Jaz sem referent! Da, referent. In tako naprej.

— Tovariš Zgaga, že zadnjič sem bil pri vas. Daleč sem. Nimam časa. Samo majhno potrdilo rabim.

— Prihodnjik.

— Tudi zadnjič ste me tako odpravili.

— Prihodnjik.

Pohlevna stara ženica. Rada bi samo majhno uslugo, oči ji ne neso in nope niso

trdne. Iščo pravo pisarno. Ali bi ji tovarš lahko pomagal?

Nima časa.

Zgaga je ljudski uradnik. Tako piše v njegovi delovni pogodbi. Uradnik, ki ima mnogo stika z ljudmi. Teh pa se boji, otep-

lje. Tu nekaj ni v redu.

Ljudje so se pritožili. Predstojnikom. Poslušali so, beležili in zatrdili, da »bodo napake raziskali«.

Toda ljudje so pač čudni. Vsem je težko ustreči. Tudi takšne ljudski uradnik ne more. Jim morda ni prav, ker ima tolikšno avtoriteto? Ker bolj kot vsi drugi uradniki študira nove člene in predpise? Ne moremo mu jemati veselja in elana!

In Zgaga je ostal Zgaga.

Stranke so še naprej prihajale, vljudno pozdravljale; Zgaga je mrmral, kot vedno čakal in bil nedostopen. Do zhora volicev. Takrat je v ljudih zavrelo. Tako ne re! Predstojniki so povesili glave. Drugi dan je bil Zgaga največji Zgaga v ustanovi. Da more nekdo storiti tako uglednemu »odjetju tolikšno sramoto! Zanj je treba najstrožje kazni! Prestavitve na nižje, nepomembno uradniško mesto.

Zdaj Zgaga že živi na svojem novem delovnem mestu, za mizo iz navadnega lesa in nekaj nerazumljivo mrmra. Pač prestopa kazen za neodpustljivo blamažo. Ali je res vsa krivda le na njem?

Ja. Koprive

Na rob trboveljskim dogodkom

Strogo, toda objektivno

Nešportni madež iz Trbovelj se je v zadnjih tednih še nekajkrat znašel za okroglimi mizami v Trbovljah in Ljubljani. Po suspenzu tekmovalne komisije NKS je disciplinska komisija pri slovenski nogometni zvezi izdala »Rudarju« dvomesečno prepoved nastopanja na domačem igrišču in denarno kazen v znesku 50.000 din. V Trbovljah se je zadnje saboto dvakrat sešel tudi aktiv komunistov-športnikov pri športnem društvu Rudar v Trbovljah in razpravljali o zadevi »Maribor — Rudar«, kakor tudi o odnosih Nogometna zveza — Rudar. Zadnjemu sestanku so prisostvovali tudi zastopniki Nogometne zveze Slovenije, med njimi tudi predsednik Stane Lavrič. Navzoča sta bila člana okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Franc Pokovec in Alojz Ribič. Komunisti so še enkrat kritično pregledali nedeljske dogodke in s dejstvi dokazali precej netočnosti v utemeljitvi kazni disciplinskega sodišča Nogometne zveze Slovenije in dnevnega časopisa.

Sestanek aktiva komunistov je najodločneje obsodil dogodke, ki so se zgodili po regularno končani nogometni tekmi med »Mariborom« in »Rudarjem«, ko je nekaj vročevrtnih gledalcev napadlo gostujoče moštvo, niso pa soglašali z vsemi obtožbami, ki so naperjene proti vodstvu Rudarja, ki je po njihovem stališču vse, kar je potrebno za varnost igralcev med tekmo in po tekmi. Komunisti

so zamerili višjim nogometnim forumom nedoslednost v podobnih primerih, ki jih je treba po njihovem mnenju enako, kakor trboveljskega, strogo in javno, toda objektivno obsoditi. Hkrati so ugotovili, da je dnevno in športno časopisje ta incident in nekatera dejstva na račun SD Rudarja močno napihnilo ali si celo izmislilo. Športniki-komunisti se zaveldajo, da stoje pred njimi po-

membne naloge. Posvetili bi treba veliko pozornost vzgoji članstva in športne publike, da se podobni dogodki ne bodo nikoli več ponovili. Da bi bilo delo aktiva komunistov čim plodnejše, so izvolili tudi njegovo vodstvo s sekretarjem Alojzjem Sotlarjem. **ZADNJA VEST** — Vodstvo nogometne sekcije SD Rudar se je prišlo proti odločbi disciplinske komisije pri Nogometni zvezi Slovenije, ker ne soglašajo s kaznijo, ki je bila izrečena na osnovi več neresničnih dejstev v zbirani dokumentaciji o dogodkih na nogometni tekmi Rudar — Maribor. — Jak

Deja na avtomobilski cesti gredo h kraju; kmalu bodo mladinska naselja osamela; po gladki beli cesti bodo zdrveli avtomobili.

HALO, 911

Rad bi vedel, če bi smel tudi jaz, če bi postal kak upravnik ali direktor, rediti prašče in psa z odpadki, ki jih podjetje ali ustanova nujno rabi za svoje življi? — R. C., Brežice.

Smel, če bi bil tudi ljudje v tvoji ustanovi šele, in bi se bili povedali v obraz, kar ti ga.

Ali v Trbovljah še obstaja poklicna posvetovalnica? Če uraduje, prosim za njen naslov. — P. M., Radeče.

Se uraduje v Trbovljah III. Kot vnetega ljubitelja avtomobilskega športa me zelo ima, kdo je na letošnji avtomobilski dirki osvojil »Grand prixa« Maroka v Casablanci.

Iskal sem po nekaterih člankih pa te novice nisem zasledil. — J. S., Trbovlje.

Prvo mesto je zasedel britanski dirkač Stirling Moss. Drugi je bil prav tako Britanec Hawthorn.

V raznih stvarih se skušate. Pa se tokrat poskusite še v gospodinjstvu. Za dober nasvet o čiščenju krompirja se vam že vnaprej najlepše zahvaljujem. — M. K., Sevnica.

V vaše področje se pa res nered spuščam. Toda, če že hočete, naj bo. Pred shranitvijo v klet krompir dobro pregledajte in izločite vsega pokvarjenega. Krompir je pre-ko zime najbolj pripravlivo imeti na plastu peska, ki je debela kakšnih 6 cm ali v zaboju prav tako s peskom.

Radeški drobiž

Pоследnja pot — Prejšnji teden so v Radečah pospremili na zadnji poti 88-letnega Jožeta Ledinskega. Pokojnik je bil prvi, ki je v Radečah že leta 1907 napeljal elektriko, tako da so bile Radeče med prvimi, ki so dobile električni tok (Trbovlje so dobile elektriko leta 1905). — Prva žena Jožeta Ledinskega je bila baronica. Ona je bila tista, ki mu je omogočila nakup turbine in generatorja, ki je proizvajal 110 kW. Turbina in generator, ki sta dajala Radečam elektriko že pred 50 leti, sta uporabna še danes in bi se dala dobro izkoristiti za ustanovitve kakšne nove obrti ali industrije v teh prostorih.

Zbor kulturnikov — V zadnjih tednih je bilo v radeški občini kaj razgibano in živo. Svoje letne obračune so podajala skoro vsa prosvetna društva in »Svobode« razen Jaginčev, kjer pa obstajajo objektivne težave. Tako so se sešli kulturniki v Podkumu, Dolah pri Litiji, Svibnem, Lokaj pri Zidanem mostu, Vrhom,

vem, Zidanem mostu in v Radečah. Na Jagnjenici obnega zborna še ni bilo, ker je obola družinska tajnica. — Vsi občni zbori so bili dobro obiskani in na vseh so sestavili program za bodoče leto, pri čemer niso pozabili na izobraževalno dejavnost v obliki raznih predavanj, tečajev in študija.

Gledališko delo v novi sezoni — Radeško gledališče je znano s svojimi uprizoritvami ne samo doma, temveč tudi izven Radeč. Sedaj pripravljajo tankajšnji gledališčniki komedijo »Roksi«, ki jo bodo uprizorili za počastitev praznika, 2. novembra. V načrtu imajo še študij igre »Gospa ministrica« od Nušiča, nadalje mladinsko igrano »Galeb«, pionirsko gledališče pa se pripravljajo za praznik novoletne jelke. V načrtu imajo uprizoritev s dveh dramskih del, vendar ju še niso izbrali. — Tudi lutkovno gledališče je živo. Kupili so nove lutke. Tako bodo tudi s temi igrami razveseljevali svoje najmlajše.

Igrico »Novoletna zgodba«, ki jo je napisal prof. Pešec. Igrali so jo trikrat. Nadalje so pripravili uspešno otroško maskarado. Mladinski oder sicer ni imel svojih posebnih prireditev, sodeloval pa je na vseh drugih slovesnostih ter cel mesec ob »Prazniku mladosti«. Ker so pionirji in mladinci v Radečah delavni, bo potrebno, da starejši posvetijo mlademu kadru v bodoče še več pozornosti.

12. predavanje Ljudske univerze — Ta radeška ustanova je bila v pretekli sezoni še kar delavna, saj je dala 12 predavanj. V kraju so imeli ciklus predavanj pod imenom »Sola za starše«, nadalje predavanje o oktobrski revoluciji in predavanje o borbi na Sutjeski. Prav tako so v Radečah poslušali predavanje »Negumio naš knjižni jezik«, na Vrhomu pa so imeli predavanje o Prešernu. — V bodoči sezoni bodo skušali vsa predavanja povezati s kratkometražnim filmom, nujno pa bi v Radečah potrebovali epidiaskop.

Radeška godba potrebuje nove instrumente — Preko 12 nastopov je imela preteklo sezono radeška godba na pihala. Sodelovala je pri raznih državnih in krajevnih proslavah, prav tako pri pogrebnih prireditvah pa je tudi promena godbenikov tedensko, težave pa so nastajale s kapelnikom, ki je prihajal iz Krmelja. Sedaj so rešili to vprašanje. Vaje je vodil spet kapelnik Volarič iz Radeč. Nujno pa bi bilo, da bi godba dobila vsaj nekaj novih instrumentov, če ne vseh. Sedaj imajo godbeniki vajo tedensko po enkrat, pozimi pa jo bodo imeli dvakrat. — Na zadnjem občnem zboru so se dogovorili tudi o tem, da se bo treba tesneje povezati z glasbeno šolo glede mladega kadra.

Pridni mladinci in pionirji — Pionirski oder v Radečah je bil preteklo leto marljiv. Za novoletno jelko je pripravil

PISMO RUDARJA IZ NEMČIJE

Franc Gobovec, rudar iz Trbovelj, je bil leta 1955 kot tolmač na sindikalnem kongresu v Nemčiji. Ob tej priložnosti se je spoprijateljil s H. W., mladim sindikalnim funkcionarjem, ki je kazal posebno naklonjenost do Jugoslovancev. Ko sta se nekoga dne sprehajala po mestu, je H. W. razkril Francu,

»Veš, Franci,« je začel, »veliko sem bral o Jugoslaviji. Najbolj me je zanimalo vaše delavsko samoupravljanje. Spoznal sem, da to res nekaj velikega. Delavski razred Jugoslavije je s tem uresničil svoj davno željo, ki pa še vedno živi v srcih delavcev širom po svetu...«

Ko sta se poslovila, je H. W. obljubil, da bo obiskal Jugoslavijo. Obljubil sta si tudi, da si bosta dopisovala in tako se naprej gojila prijateljska čustva. Dani obljubi sta ostala zvesta; pogostna pisma so ohranjala njuno prijateljstvo in ga še naprej poglabljala.

Ena obljuba pa je vendarle ostala neizpolnjena. Franc je nestrpno pričakoval prijatelja, a namesto njega je prišlo pismo, v katerem H. W. pravi med drugim naslednje:

»Ne morem izpolniti obljube in preživeti dopust v Jugoslaviji. Veš, pri nas je prišlo do hude krize v rudnikih. Premog, ki smo ga prej izvažali v velikih količinah, se je začel naenkrat kopičiti doma. V nekem rudniku delajo delavci samo po dva dni v mesecu. Mislim, da si lahko predstavljate, kako hudo je za rudarje. Tudi sindikalni funkcionarji imamo veliko dela, ker se moramo na čelu delavcev boriti za njihove pravice. To me je tudi zadržalo, da ne morem obiskati prelepe Jugoslavije, čeprav je to moja največja želja...«

Akcija »Zasavskega tednika«

Informacije v zagati

Reporter je bil 24 ur »tujec« v Trbovljah. Kje je Čebinovo? Kje je na Vrheh? To sta bila vprašanji, ki sta vrtali v njegovi glavi.

Cemu? Da ugotovi, kako delujejo »turistični informatorji« v naših gostiščih. Saj si se že srečali z napisji, ki pred vhodi v gostilne opozarjajo nanje?

NATAKAR V RESTAVRACIJI POD LIPO — Čebinovo, to je pod Partizanskim vrhom. Pri K-4 zavijte na desno. Ko pridete do Kleka, nadaljujte pot po novi cesti do Mamice, od tam pa je še malo navkreber do Čebinovega. Kakšno poldrugo uro. Vrhe so za Partizanskim vrhom.

NATAKARICA V GOSTILNI PRI SPANCU — Je bila ob prvem obisku v zmoti, Čebinovo je zamenjala za Vrhe. Pomagali so ji gostje. Ob ponovnem poskusu je bolje odgovorila. Do Čebinovega pridete po najbližji poti čez Klečico. Točnega časa pa tudi tokrat ni vedela.

NATAKARICA V RESTAVRACIJI »TURIST« TRGU REVOLUCIJE — se je zamisljeno vrtela v nas in takoj nato na edinega gosta v kavi. — Kje je Čebinovo? Ali je to za Partizanskim vrhom? Gost je bil na mestu. Čeprav »turistični informator« — je odlično informiran. Pri natakari so poskusili še z rado-

vednostjo o značilnostih obeh krajev. Tudi tu je poskus končal negativno.

Razočarani nad turističnimi informatorji gostilni, ki s tablamii opozarjajo nase, smo skočili še v troje »neinformacijskih gostiln«.

NATAKAR V GOSTIŠČU SVOBODE II. — Poldrugo uro bo do Čebinovega. Kar čez Klečico jo mahnite, od Kleka naprej pa po novi cesti proti Mamici, kjer boste morali zaviti navkreber.

GOSTILNA »MAJOLKE« PRI KLENOVSKU — Natakarka je bila presenečena in nenadoma je rdeča zgornja izpred točilne mize. Po nekaj minutah posveta za zidom se je vrnila v dvojce. Zena poleg nje nam je hotela pomagati. — Ali ste že bili na Planini? No, to je pa tam nekeje v bližini.

Na Čebinovem je bil prvi kongres KPS, na Vrheh pa je bila ustanovljena Prva revirska četa. Ta dva kraja sodita v osnovno turistično in zgodovinsko znamenitost Zasavja, in ne bi smela imeti v vseh najprirodnejših turističnih informatorjih tako jalovega poznavstva.

Napisal o »Turističnih informatorjih« menda niso nad vrati naših gostiln samo zaradi lepote ali zato, kakor je dejala neka natakarka, ker so prihajali iz Ljubljane in jih je bilo pač treba izobesiti...

Posestnikom, bralcem zgodovine Trbovelj, Hrastnika in Dola

Ugotovil sem, da so se v poglavje, v katerih obravnavam novejšo posestno in naseljitveno zgodovino, vrinile nekatere netočnosti, čeprav sem zanje porabil sorazmerno trikrat, štirikrat toliko časa ko za katerekoli drugo poglavje. To je v zvezi z metodo dela. Kot glavni vir za ta poglavja sem uporabil zemljiško knjigo. Njene raztresene podatke sem moral spraviti v medsebojno zvezo, vendar nisem utegnil poleg vloženih in urbarialnih številk upoštevati tudi paralelne številk. Tako se mi je na primer primerilo, da sem Camer — Blažev posest na Pirjevem hribu spravil v zvezo s Camer — Parašuhovo, namesto s Camer — Brdarjevo oziroma z nekdanjo Peretovo kmetijo, ki ji je pripadala. Vendar je ta primer precej osamljen. V drugem primeru (pri Pintarju v Zavodnem — Hrastniku) sem ustno tradicijo, ki se mi je zdel zanesljiva, napačno kombiniral z navedbami v zemljiški knjigi. Nekaj napak je grafičnega značaja, nastale so ali pri prepisovanju ali pri tipkanju ali pri tiskanju.

Ivan Cviki odhaja v pokoj

S 1. novembrom odhaja v za- služen pokoj direktor senovskega rudnika tovarš Ivan Cviki. Rodil se je v delavski, pravzaprav knapovski družini, v kateri je bilo enajst otrok. 12-leten fant je Ivan odšel za kruhom. Leta 1920 pa je že stopil v vrste rudarjev na Ojstrem in se spoprijel s trdim rudarskim poklicem. Še ne 19 let star, je postal kvalificiran kopač. Kasneje, ko se je hotel izpopolniti v rudarskem poklicu, je odšel v celjsko pazniško rudarsko šolo.

Po končani šoli je rudarji šilrom po Jugoslaviji in vzgajal mlad rudarski rod. Posebno se je odlikoval pri reševanju ponesrečenih rudarjev in se kot rudarski strokovnjak vsa leta ukvarjal z zaščito rudarjev.

Po drugi vojni stopa na čelo Vzhodnega in kasneje Zahodnega obrata v Trbovljah. V tem času je pihel reševati svoje tovarše v borski rudnik, kjer je bila leta 1947 huda rudarska nesreča, v kateri je izgubilo življenje dvajset rudarjev, med njimi tudi trije reševalci. Leta 1950 je nastopil službo direktorja senovskega rudnika, kjer je ostal do danes. Tov. Cviki je vodil rudnik Senovo vsa leta v splošno zadovoljstvo vseh rudarjev, katerim ni bil samo predstojnik, marveč predvsem dober tovarš.

Vsi senovski rudarji mu želijo ob odhodu v pokoj še mnogo let zdravlja.

Koščljivi sta tudi dve drugi poglavji iz najnovejše dobe, v prvem govorim o obrti in obrtnih, v drugem poleg starejših navajam tudi mlajše rojake, ki so šli v višje šole po sprejetju novega ljudskošolskega zakona iz leta 1869. Ti poglavji sta deloma pisani na osnovi ustnega izročila, saj pisanih virov za snov, ki ju obsegata, nisem imel dovolj na razpolago. Znova sem se prepiral, da je pisanje zgodovine na osnovi tradicije podobno zidanju hiše na sipkih tleh. Iz istega vzroka je deloma napačno tudi pojasnilo slik.

Poglavja, ki jih tu navajam, obsegajo približno eno šestino vse knjige. Vsa ostala poglavja so obdelana na osnovi pisanih virov. Kar so mi viri soglasno povedali, to mi je bila resnica, včasih sem seveda moral kombinirati, toda vsaka važnejša taka operacija je razvidna iz pripovedovanja. Kaka prepisna ali tiskovna napaka se je vrnila tudi tu.

Veseli me, da se ljudje tako zanimajo za zgodovino svojega kraja in so tako občutljivi za vsako resnično, delno resnično ali samo domnevno napako v prikazu, ki se neposredno tiče

Pešce priporočam

O horoskopomantiji sem že zadnjič sklenil nekaj napisati, pa mi je zmanjkalo prostora. Naj torej tokrat izpolnim obljubo. Naneslo je, da sem moral zadnjič po trboveljskih uradih. Pridem v prvega, in glej: dekletci za mizo sta čili tako zaverovani v Primorski dnevnik, da me niti opazili nista. Ker sem poklicno »firbenc«, sem brž pristavil svoj piskrček: »Ja, tovariš, ta teden se mi obeta novo poznanstvo s preloplim fantom, pa Vespo ima na dva sedeža, in prijaznik. Veste, rojena sem v znamenju kače...« — je zagostolela brinetka.

Res, obe sta bujili v tisti horoskop in hoče noč, sem jima moral povedati svoje rojstne podatke. Povedali sta, da sem rojen v znamenju bika, in da bom imel ta teden nekaj posebnih uspehov. Ne morete si misliti, kak obraz sta naredili, ko sem jima povedal, da mi je drugače imo Pepček. Pri priči sta odložili čamk in se zastopili v računanje. Ko sem nekoliko namignil, da utegnem povedati njunemu šefu, sta obe hiteli zatrjevati, da na tiste vraže v čamniku ne dasta počenega groša. Ko sem jima obljubil, da bom molkal, sem stopil v sosednjega pisarno.

»Sto hudičevr mi je ušlo. Tu so se nad Primorcem sklanjale kar tri dekleta. Menda so o sebi vse prebrale, saj so ugibale, kdaj je rojen ta fant, oni gospod, šef pisarne, predsednik te organizacije in gospa iz te in te ulice. Bil sem toliko viden in počakal, da so končale s tistim važnim delom. To je trajalo skoro deset minut. Ko sem končno opravil tisto, za kar sem prišel, sem jih poposil, naj še zame povedo, kaj pravzaprav pravi horoskop. Pri priči so se spet zastopile v branje. In naimajša je rekla: »Tovariš, rojeni ste v znamenju čuka. Tu piše, da boste ta teden zadeli milijon dinarjev na loteriji in ga poklonili svoji izvoljenki.«

Celo se mi je orosilo, toda že je druga zažvrgolela: »Saj imate že izvoljenko, kajne?« »Ne, nimam!« sem pohitel zanikati. »Oh, oh, pa saj to je krasno, prekrasno. Tovariš, zvečer sem prosila, kaj ko bi vas povabila v kino? Lep film, vam rečem, zares lepi Ljubzenska drama. Ne bo vam žal! Lahko vam bom vse sproti pripovedovala, saj sem ga že dvakrat videla!«

Tako sva bila kar hitro zmenjena. Stisnila mi je roko in zdela se mi je, kot da jo hoče ponesti do svojega srca. Predstavila se je, in ko sem ji povedal, da sem Pepček, ji je vse odpoedel. Še kar dosti hitro je punca spoznala, da mi je šla na linčice, in uganila, da s tistim milijonom ne bo nič. Pri priči mi je pokazala hrbet. Ko pa je spomnila, da bi utegnili obesiti na velik zvok vse tisto, kar mi je predlagala, je s kislim obrazom še enkrat povedala, da bi tares šla rada z menoj v kino. — »Ne boš, punca, kače kuhalo!« sem si mislil, in brez pozdrava odšel. Vidite, to je horoskopomantija! Pa recite, če ni to imenita stvar.

Pozdrav, vaš Pepček.

SENOVSKA KRONIKA

Imajo vse pogoje za sprejem v članstvo ZK. Tudi mladinska organizacija v senovski občini bo morala več storiti za sprejem mladih ljudi v vrste ZK. O takih stvari se v občinskem mladinskem vodstvu že govorili in sklenili pospešeno pripraviti sprejemanje mladincev in mladinc, predvsem mladih delavcev v članstvo ZK.

Na Senovem so se lotili študija kongresnega gradiva in programa ZKJ drugače kot v drugih občinah. Po osnovnih organizacijskih bodo sicer predelovali celotno gradivo, tu pa tam pa bodo pričeli večja in manjša organizirana predavanja o tej ali oni temi iz programa ZKJ. Prvo tako predavanje je imel tov. Franc Kimovec-Ziga, ki je odlično uspešno in s kar udeležilo mnogo komunistov. Odslej bo vsak mesec eno tako predavanje, da bodo predelali celoten program. Po 1. novembru bodo organizirali študij tudi po vaseh, izobraževalna komisija pri občinskem odboru SZDL bo pripravila podoben program, ki ga bodo s pomočjo posameznih članov občinskega odbora SZDL izvajali vsaki odbori Socialistične zveze.

Novi mlarska delavnica, ustanovljena poleti v Brestanici, ima vse pogoje za razširitev. Žal je v delavnici zaposlenih še 17 ljudi, menijo pa, da bodo priho-

dnje leto lahko stalež zaposlenih podvojili. V glavnem delajo stavbo in stanovanjsko poljstvo, začeli pa so celo izvažati.

(v)

Oskar Moll — 75-letnik

V torek je slavil visoko obletnico svojega rojstva znani pevovalca bivega trboveljskega pevskega društva »Zvone«.

Oskar Moll se je rodil 23. okt. 1883 v Trbovljah. Zgodaj se je začel zanimati za glasbo. Lahko rečemo, da je bil pionir glasbene dejavnosti v Trbovljah, saj je takoj po končanem učiteljskem priel vodil trboveljski tamburaški zbor. Ko pa je bil premeščen s svojega prvega službenega mesta iz Laškega leta 1905 v Trbovlje, je kmalu začel delovati pri domaćem »Zvone«, ustanovljen leta 1895. Poleg svojega poklicnega dela, ki ga je opravljal vse do upokojitve in celo še po njej, je vse vestnostno in prednostno, je nato vodil trboveljski »Zvone« do usodnega leta 1941, ko je izbruh druge svetovne vojne pretrgal vse kulturno delovanje ne samo v Trbovljah, temveč po vsej naši domovini.

Lahko rečemo, da je naš jubilar s svojo sposobnostjo in neutrudnim delom vzgajal cel dve generaciji trboveljskih pevcev. Rudarji že od nekdaj slove kot dobri pevci. Oskar Moll je to že zgodaj spoznal in prav to dejstvo je položilo temelj njegovemu pevskemu delovanju, ki je donečelo tolikim razmah, da je posegel pevske sloves Trbovelj po celni naši domovini. To je tudi nosil predsednik ObLO Trbovlje tov. Tine Gosak na recepciji, prirejeni preteklo soboto v počastitev slavljenca v svojem nagovoru. Predsednik Gosak je dejal, da je poklicno, prav tako pa tudi izvenšolsko delo jublanta pomembno ne samo v ožjem krajevem, temveč v širšem, izvenšolskem merilu, in da se delovno ljudstvo Trbovelj dobro zaveda pomena njegovega dolgoletnega dela, ki ga je opravljal tako na prosvetnem kot na kulturnem področju v trboveljski dolini. Kakor je bil lep in pri srčen sprejem jublanta pri predsedniku občine, prav tako je bila podoknica, ki so jo priredili slavljenču pevec trboveljske »Zarje« in trboveljska Delavska godba na pihala na predvečer njegovega 75. rojstnega dne, ob kateri priliki je jubilar v počastitev dobil od trboveljskih kulturnikov 75 krasnih nageljnov.

Ukrasjui Mollu, ki je slovenskim pevcom in pevskim društvom tudi kot skladatelju, želimo ob njegovih visoki obletnici še obilo zdravil in ustvarjalnih let!

To in ono iz Jevnice

Jevnici spet pripravili festival. Pionirski pevski zbor pa bo sodeloval na vseh teh prireditvah, rad pa bi obiskal tudi Gorlška Brda. Druška družina bo nastudirala nekaj reznega in nekaj zabavnega.

Lani je KUD organiziral prvi izlet za svoje člane, s tem pa šel nadaljevali tudi letos.

Načrtujejo kulturni so dosti storili pri ureditvi Vendar ima ta še vedno pod iz betona, provizoren oder, nima sedežev, le brez odrskih reflektorjev, manjka na tudi postena peč. To bodo največje težave, v katerih se bo boril nov odbor. Letos mora dobiti dvorana vsaj zastilni pod! — KUD bo se naprej vodil notrtovalni predsednik tov. Jože Bentič.

HITREJE - VARNEJE

Nekdanja stenodaktilografinja Suzana Scharej — zdaj že popularna filmska igralka

ČUDEŽ V BEOGRADU

DVANAJST LET JE ŽIVELA OLGA LUKIĆ NEPROSTOVOLJNO ŽIVLJENJE UPKOJENKE, ČEPRAV SI JE MOČNO ZELELA SE NA-
PREJ POUČEVATI — DO-
KLER NI ZANJO PO NA-
KLJUČU ZVEDELA MILETA
MITROVIĆ, ZAGREBSKA
SPECIALISTKA ZA GOVOR-
NE MOTNJE, MITROVIĆEVA
JE BILA NA NEKEM SEMI-
NARJU V BEOGRADU, MED
TEM ČASOM PA JE OBISKO-
VALA SORODNIKE SVOJE-
GA MOŽA. TI SO JO OPO-
ZORILI NA OLGO LUKIĆ IN
NJENO NENAVADNO BOLE-
ZEN. ZANIMALO JO JE IN JE
PREISKALA LUKICEVO.

Učiteljica Olga Lukić je leta 1946 doživela precejšnje razburjenje, ko je nenadoma dobila premestitev iz svojega takratnega službenega kraja v drugega. Bilo je nekega dne pri zgodovinski uri, ko ji je nenadoma zmanjkalo glasu. Z grozo je opazila, da govori le šepetaje. Začela je z dolgotrajnim zdravljenjem, ki pa ji ni pomagalo. Morala je v po-
koj.

»Nisem mislila,« je pozneje dejala profesorica Mitrovićeva, da bom tej ženi, ki je dvanajst let živel v globoki afoniji, lahko povrnila dar govora. Priškrbala ni odkrila na govornih organih nobene napake. Bolezen je bila psihogenega porekla. Le z naporom je Lukićeva zdravnici povedala okoliščine, ob katerih je izgubila glas.

Bolezen je trajala dvanajst let, zdravljenje pa samo eno uro. Profesorica dr. Mitrovićeva je zahtevala od nje, da je najprej izgovarjala črke abecede in posamezne zloge, potem pa številke. »Počasi,« je pripovedovala Olga Lukić, »je moj glas postajal močnejši. Potem se je spet spremenil v šepetanje. Spet sem štela, in ko sem izgovorila »šestdeset,« sem občutila, da govorim normalno. Prenehala sem šteti. Zdaj sem govorila glasno. Po dvanajstih letih boleznij in eni

uri vaje sem spet slišala svoj glas.

Lukićeva je napisala zdravniški pismo: »Verjemite mi, da je moje razburjenje tako veliko, da mi zmanjkujeta besed, s katerimi bi opisala svojo srečo in zadovoljstvo. Morda pa vendar lahko razumete, kaj pomeni to zame, ki sem šepetala dvanajst let tako tiho, da me na meter oddaljenosti niso mogli čuti, da lahko zdaj spet slišim svoj pravi glas.«

Olga Lukić upa, da bo skoro spet stopila na šolski katedro.

Politični mozaik

Nova kategorija

V Češkoslovaški je za druge svetovne vojne vladal Hitlerjev pokrajinski namestnik znan SS-vodja Heydrich. Tega krvnika so češki rodoljubi ubili. Njegovi vdovi je zahodnonemško sodišče pred nedavnim priznalo stalno mesečno pokojnino. S tem je uvedena nova kategorija pokojnin: za poklone morilcem s pravico na pokojnino in preskrbo družine.

Biseri za Partijo

Po sporočilu Agencije Nova Kitajska sta dva ribiča pred obalo pokrajine Kwantung izvele iz vode školjko, veliko kakor pest, v kateri ni bilo nič manj kot 1716 biserov. Navdušena ribiča sta pohitela, da svojo dragoceno najdbo podarita partijskemu komiteju svojega mesta.

Njemu pripada slava

Prometni stražnik Siegfried Hahibohm iz Bonna je postal slaven zaradi tega, ker je ministra Straussa naznanil zaradi prometnega prekrška. Od takrat prejema ta stražnik vedno in vedno čestitke in cvetje iz vseh krajev države. Njegovi sorojaki mu s tem izkazujejo priznanje za vestno izpolnjevanje dolžnosti.

Ko že govorimo o brzinskih prednostih, moramo povedati še to, da so

POTNI STROŠKI Z REAKCIJSKIM LETALOM

mного manjši od stroškov na klasičnem letalu. Reakcijsko letalo se tudi prej amortizira, ker lahko prepelje v enakem obdobju dvakrat več potnikov kot klasično, saj opravi dvakrat večjo pot. Veliko reakcijsko potniško letalo, kakršno bo v teh dneh začelo z redno potniško službo med Londonom in New Yorkom, bo lahko prepeljalo na eni vožnji do 150 potnikov. Eno tako letalo more torej v enem letu prepeljati čez ocean toliko potnikov, kolikor jih v istem času prepelje čez oceanska potniška ladja, ki lahko sprejme na krov 2.500 ljudi.

LEPOTA LETENJA

Letenje reakcijskega letala je mnogo bolj mirno kot letenje klasičnega letala. Hkrati je to letenje tudi bolj slikovito, če ga smemo tako imenovati. Letalo na reakcijski pogon leti 4 do 6 km višje od letal na propeler. Leti v višini do 12 km, že iznad sloja oblakov in v stalno jasnem, sončnem nebu. Hkrati to, da ni več neviht in nevarnega leta-

prav gotovo večji hrup kot že sicer bučno letalo na batni pogon, toda brzina reakcijskega motorja se približuje zvočni brzini na 85 do 88 odstotkov in zato potniki ne slišijo velikanskega ropota, ker se ta oglašuje le kakih 20 do 30 metrov za motorjem, torej tedaj, ko so potniki že »mimo«.

ŽAKAJ SE JE ZRUSIL »COMET«

Ko so natančno pregledali ruševine drugega britanskega reakcijskega potniškega letala »Comet«, ki je treščilo v Sredozemsko morje, so ugotovili, da ni odpovedal motor, pač pa trup letala. Reakcijsko letalo, ki leti v višini 11 tisoč metrov, leti skozi razredčeno atmosfero. Ker je zračni pritisk v notranjosti letala drugačen od zunanjega pritiska, je dovolj le majhna špranja, da se trup letala razleti. Da bi se to ne ponovilo, oblože trup letala sedaj z debelejšimi aluminijastimi križnimi obroči, ki preprečijo trup na razdalji 10 do 12 cm, tako da se morebitna razpoka ne more širiti za več kot do 10 do 12 cm. Tolikšna razpoka pa velikemu letalu nikakor ne more škodovati.

Reakcijski motor je mnogo varnejši kot batni, ker ne odpoje tako hitro. Že sama

Na nedavni razstavi avtomobilov je bil razstavljen med drugim tudi avtomobil »Prezidents«, ki ima prostor za pisalni stroj

nja skozi oblake. Res je, da pride lahko do neviht v zraku vse do 18 km visoko, toda v tej višini se redki stebraštri zračni vrtilinci opazajo že od daleč in letalo se jim z lahkoto izogne. Reakcijsko letalo dela

njegova konstrukcija je bolj preprosta, razen tega pa pilot že več ur, preden motor odpoje, opazi, da z njim nekaj ni v redu in ima zato dovolj časa, da pravočasno stori vse potrebno.

Krištof Dimač

11. DEL — STAMBEDA V BABJEM POTOKU
Po povesti Jacka Londona Riše I. Spitaler

19. Ko sta ju naposled dohitela, je bil Dimač spredaj. Bih je vesel, da mu ni bilo treba več hiteti. Takoj se mu je razdelo, da je tujec, ki je stopal pred njim, ženska. — »Imenitna ženska,« je godrnjal Čok s hripavim glasom. »Stavim, da je Indijanka!« — »Oho, gospodična Gastell!« je zaklical Dimač. »Kako je kaj z vami?« — »Kdo pa je?« je vprašala in se naglo ozrla. »Tako je tema, da vas ne morem spoznati.« — »Dimač.« — Zvonko se je zasmejala in Dimač bi bil dal glavo za to, da je bil to najlepši smeh, kar jih je kdaj slišal.

20. »Ali ste se že oženili in vzredili tiste otroke, kakor ste mi pripovedovali?« Se preden je mogel odgovoriti, je vprašala: »Koliko mehkonožcev je za nami?« — »Več tisoč jih bo menda. Midva sva jih prešla tri sto, ki se je vsem mudilo.« — »To je stara zgodba,« je rekla grenko. »Prihajati si osvajajo bogate potoke, stari severnjaki pa, ki so si prvi drznili priti v to ledeno deželo in ki so trpeli križe in težave, preden so jih vsaj malo uredili po človeško, ne dobijo ničesar. Ti stari borci so ugotovili zlato v Babjem potoku. Kdo je stvar izblebel, je uganka.«

21. »Res je žalostno,« je sočutno pristavil Dimač. »Ampak pri moji veri, da ne vem, kako bi jim človek pomagal. Saj veste, kdor prej pride, prej melje.« — »Zdaj pa že vem, kdo sta,« je rekel Čok. »On je Louis Gastell, grča od temena do pete. Puntka je pa gotovo njegova hči. Dospel je v deželo kdo ve kdaj, nihče več ne pomni.« — »Mislim, da nama jih ni treba prehitovati,« je rekel Dimač. »Mi štirje smo na čelu vsch.« — Čok je priklimal in zopet so celo uro molčali. Polagoma, toda neudrudno so prodirali naprej.

PUSTOLOVŠČINE FRANCOSKE VOHUNKE GABRIELE DE X

Zeleni plašč

Arhivi francoskega tako imenovanega »Drugega urada« — centrale obveščevalne službe — so polni najrazličnejših tajnosti. Le kdaj pa kdaj pride na dan kak podoba izmed mnogih ljudi, ki so tvegali svoje življenje, da bi od sovražnikov dobili potrebne podatke. Povesti tajnih agentov so si v glavnem podobne: življenje, polno težkih trenutkov, velikega samopremagovanja, nenehne nevarnosti in na koncu — smrt pred naperjenimi cevmi sovražnika...

Tak primer iz legije »Drugega urada« je tudi Gabrièle de X... Svoj nena-
vaden poklic je začela v devetnajstem letu svoje starosti, brez kakršnih predhod-
nih priprav. Od tega dne dalje je doživela kopico pustolovščin in uspela pro-
dreti v najvišje nacistične kroge. Ko se je začela druga svetovna vojna, je nade-
ljavala delo pod mnogo težavnejšimi pogoji. Vse, dokler nekega dne...

Toda pustimo, da govore tisti, ki so po uradnih dokumentih napisali zgodbo vohunke Gabrièle de X.

PRVI KORAKI

December 1934. leta... Pariz. Sezona plesov in sprejemov v najvišjih krogih francoske prestolnice je v polnem teku. Ob izbranih festinah in peneh se vni-
li se zbirajo povabljeni in resno raz-
govarjajo o tem in onem: ta o modi, drugi o najnovejših intrigah, nekateri o napetem mednarodnem položaju... Javna tajnost je bila, da Hitler pospe-
šeno koncentriral ljudski in materialni potencial tretjega rajha. Protij komu? Diplomati, novinarji, politiki in vojni strokovnjaki se pravkar pogovarjajo in ugibajo o vsem tem. To je tema dneva. V salonu gospe de S. je nekakšno slo-
vesno razpoloženje. Lahka glasha se sli-
ši, po gladkem parketu drse pari...

Spoštno pozornost vzbujajo povabljeni Gabrièle de X. Čeprav nima niti devet-
najst let, sodijo, da je najlepše dekle v Parizu. Rodila se je v Franciji kot hči nekega naturaliziranega Poljaka. Razen francoske, teče v njenih žilah še češka, madžarska, italijanska in hrvat-
ska kri. Starši njenega očeta so živeli na Dunaju in imeli lepo vilo v nekem dunajskem predmestju. Zivahna, inteli-
gentna in temperamentna Gabrièle je vsepovsod dobrodošla. Tudi zdaj, v sa-
lonu gospe de S. je v središču pozor-
nosti.

Toda njeno zabavno in lahko življenje je pretrgal časnikiar Pierre. To je dva-
inštiridesetletni človek, politični komen-
tator Radia Pariz in dopisnik agencije

»Havas«. Tudi on uživa velik ugled v pariških saloni. Vsi ga poznajo kot človeka, ki venomer postreže z novicami iz prve roke, kakor da je šef kakšne dobro organizirane obveščevalne službe. Iz nje-
govih oči venomer čudno sije, njegov smeh je ciničen, in to še večja njegov vpliv pri Gabrièli de X.

Pierre izkoristi kratke odpočitke med plesom in odvode Gabrièle v sosedni prostor.

— Draga dete, prišel je čas, da poka-
žete, kaj veljate!

Spet se cinično smehljata:

— Dobro veste, da imate izredne spo-
sobnosti. Znaite štiri jezike. V Nemčiji in Avstriji imate sorodnike... Kaj mislite o najhmem potovanju v Berlin?

Gabrièle je pazljivo poslušala tega moža. Njegove besede skrivajo v sebi ne-
ko nenavadno avanturo. In ona si tega želi! Pripravljena je sprejeti njegov pred-
log, ne glede na posledice, ki jih utegne imeti ta korak. Pierre pozna svoje delo in svoj poklic. Ko je pri Gabrièli užgal radovednost, je nenkrat pretrgal razgo-
vor in ji enostavno dejal:

— Obiščite me jutri zjutraj... Vaš oče je že privožen... In tudi vaše želje bodo izpolnjene...

GESLO

Gabrièle je vsa drhteča prišla k Pierreu. Ljubeznivo jo je pričakal. Ponudil ji je likerjev in sladkarij. Med kramljanjem ji je neopazno obrazložil težave francoske vlade. Naslednji mesec naj bi bil plebi-
scit v Saar. Slab rezultat bi utegnil po-
slabšati mednarodni položaj in ravnotežje. Vsa znamenja kažejo, da Nemčija ne sedi križem rok. Zadržne čase Radio Luxem-
burg posreduje vesti, ki niso v korist francoske vlade. Treba je za vsako ceno zvedeti, ali dobiva Radio Luxemburg te novice neposredno iz Berlina, in kdo vodi to operacijo.

— Kaj in kako naj vam pomagam v tej zadevi? — začudeno vpraša Gabrièle.

— Odpotujte boste v Berlin. Zahtevali boste intervju s Hitlerjem, Goebelsom in Göringom... Ostalo prepustite dogod-
kom...

Gabrièle se ni nikdar ubadala s ča-
snikarstvom. Zdaj — naenkrat — nič manj kot intervju z najvišjimi nacističnimi po-
glavarji! Na prigovarjanje izkušnega ob-
veščevalca ni Gabrièle niti za hip pomi-
slila odbiti ponudeno ji priliko. Skrbelo jo je samo, ali bo opravčila upe svojih naročnikov. — Čutila je, da sovraži Pier-
ra, čeprav je vedela, da se mora podrediti njegovemu duhu in izobrazbi. Vendar je le-ta videl v njej le subjekt za izpolnitev neke težke naloge.

Pierre ji ni dal časa za razmišljanje. Dal ji je okusno izdelano usnjeno mapo. Gabrièle jo je radovedno odprla: videla je v njej polni list na svoje ime z vizu-
mom za trimesечно bivanje v Nemčiji, časnikiarsko legitimacijo, spremni listi za francosko ambasado in posamezne osebnosti. Končno so bila tu pisma za najvažnejše osebnosti tretjega rajha.

Pierre ponovi svoja navodila:

— Vaša naloga je prepričati Nemce, da se najbolj zanimata za odkritja v tele-
fonskih napravah in radiu. Pripravite se, da boste nadvse hvalili nemška odkritja... Uporabite svojo lepoto kot bojno sredstvo.

— Dobro! — de dekle. — Toda kako si zamišljate, da bom pripravljena na to že v dveh, treh dneh? Menda vendar ne bom odšla v Berlin brez potrebnih pri-
prav, vsaj kar se tiče pošiljanja podat-
kov?

Pierre se spet cinično nasmehne:

— Ne boste odšli čez tri dni... Ze

jutri greste! Tu je vozovnica. V Berlinu boste stanovali v hotelu Bristol, kjer je za vas že rezervirana soba. Seveda lahko odbijete moj predlog...

Gabrièle je molčala. Pierre je njen molk sprejel kot privolitve in naglo kon-
čal pomenek:

— Danes oblecite zelen plašč. Torej — odslej boste »Zeleni plašč!« Brez skrbí lahko izkažete zaupanje vsaki osebi, ki vam bo dvakrat ponovila geslo »Zeleni plašč«.

Tako je bila Gabrièle de X na večer svojega devetnajstega rojstnega dne vple-
tena v vohunsko službo...

SOPEK ORHIDEJ

Hotel Bristol je v ulici »Unter den Linden«. Ljubeznivo strežno osebje z di-
rektorjem na čelu se je toplo od polja-
nosti in ustrežljivosti. Lepotica, kakršna je bila Gabrièle, ni mogla ostati neopaže-
na. In res: komaj je prispela v svojo sobo, že sta jo poklicala dva francoska ča-
snikarja in jo prosila za razgovor. Zatelela sta ji dobrodošlico in vmes dvakrat izgo-
vorila »zeleni plašč«.

(Nadaljevanje sledi)